

Episkop Nikolaj D. Velimirović
VERA SVETIH KATIHIZIS ISTOČNE PPABOCLABHE CRKVE
I z d a n j e
SVETOG ARHIJEREJSKOG SINODA SRPSKE PRAVOSLAVNE CRKVE
Umnoženo u Zavodu za umnožavanje pri Svetom arhijerejskom sinodu Beograd, 7.
jula br. 5 u 5.000 primeraka

GLAVA I
POREKLO I IZVORI PRAVOSLAVNE VERE

GLAVA II
HRIŠĆANSKO PRAVOSLAVNO ISPOVEDANJE VERE

GLAVA III
SEDAM SVETIH TAJANA

GLAVA IV
STAROZAVETNI BOŽJI ZAKON

GLAVA V
NOVI BOŽJI ZAKON

GLAVA VI
PRAVOSLAVNA CRKVENA GODINA

GLAVA VII
O SVEŠTENIM PREDMETIMA

GLAVA VIII
IZBOR IZ SVETOG PREDANJA
REČI SVETITELJA

UVOD O HRIŠĆANSKOJ VERI UOPŠTE

Šta je hrišćanska vera?

Hrišćanska vera je Hristovo znanje o najvažnijim tajnama bića i života, koje znanje ljudi mogu primiti samo verovanjem u Njega, a ne svojim sopstvenim naporima.

Koje su najvažnije tajne o biću i životu o kojima samo Hristos ima pravo znanje?

To su:

Tajna o nevidljivim stvarnostima: o Bogu, o anđelima, o ljudskoj duši; Tajna o stvaranju sveta i njegovom svršetku;

Tajna o neprestanom Božjem vođenju čoveka i čovečanstva određenom cilju, a po Njegovoj premudrosti i sili;

Tajna o čovekovom grehu i padu i o njegovom spasenju kroz bogovaploćenje;

Tajna o carstvu Božjem kao krajnjem cilju čovekovog zemaljskog života i o pravom putu koji vodi tome cilju, tj. o ponašanju čoveka prema sebi, prema bližnjem i prema Bogu.

Tajna o vaskrsenju iz mrtvih, o poslednjem sudu i o večnom životu.

Nisu li i neki drugi verski učitelji, mislioci i filosofi pokušavali da objasne ove tajne?

Jesu mnogi od njih. Ali to su činili samo svojim ograničenim ljudskim snagama, razmišljanjem i upornim studiranjem o svetu i ljudskoj prirodi. Svi su se njihovi pokušaji svršavali pretpostavkama i različitim teorijama čisto suprotnim jedna drugoj.

U čemu se onda sastoji preimućstvo Hristovog znanja nad njihovim?

U preimućstvu Hrista kao očevica. On svedoči: „Ja govorim što sam video" (Jovan VIII, 38), i opet: „Niko nije uzišao na nebo osim onoga koji je sišao s neba, Sin Čovečji koji je na nebu" (Jovan III, 13). Verskim učiteljima svoga vremena, On je rekao: „Vi ste odozdo, a ja sam odozgo; vi ste od ovog sveta, a ja nisam od ovoga sveta" (Jovan VIII, 23). Starešini izrailjskom je rekao: „Zaista, zaista ti kažem: govorim ono što znam i svedočim ono što sam video" (Jovan III, 11). I opet: „Ja sam hleb (života) koji je sišao s neba" (Jovan VI, 41). I mnogo drugog iz te oblasti On je govorio autoritetom jednog očevica o svim tajnama neba i zemlje, tako da su se ljudi divili Njegovoj nauci, jer „nikad čovek nije tako govorio kao ovaj čovek" (Jovan VII, 46).

Zaista, i u svakidašnjem životu mi više verujemo očevicu nego nekom teoretičaru ili filozofu. Ali postojali su i drugi verski učitelji koji su tvrdili da su svoje učenje primili od pojedinih anđela. I anđeli su očevici velikih tajni. Šta da mislimo o tome?

Tačno je da je ponekad Bog slao svoje anđele pojedinim ljudima da ih nauče i da rukovode njima. Ali češće su ljudi doživljavali lažna viđenja, tj. zle duhove prikazane u obliku anđela. Pored toga, Hristov slučaj je sasvim drukčiji. Njega nisu učili niti Njime rukovodili anđeli. Naprotiv, On je zapovedao anđelskim vojskama i izgonio zle duhove iz ljudi. Anđeli su Mu služili, a demoni su strepili pred Njim.

Treba li u ovom slučaju da mislimo da je hrišćanska religija iznad svih ostalih religija u svetu?

Hrišćanska vera se ne bi mogla ni upoređivati s drugim religijama, i, strogo govoreći, ne bi ni trebalo nazivati je „religijom“ u paganskom smislu ove reči. Jer, ona nije jedna religija među drugim religijama, ona je VERA U HRISTA I HRISTOVO OTKRIVENJE. Ona je lično, jedinstveno i potpuno otkrivenje Boga ljudima radi njihovog prosvetljenja i spasenja. Drugo otkrivenje od Boga više neće biti dato, i pored Isusa Hrista drugi Mesija ne može biti očekivan sve do kraja sveta.

Šta onda treba da mislimo o nekim savremenim pokušajima da se hrišćanska vera izjednači sa svim ostalim religijama?

Ti su pokušaji pogrešni i to je opasan eksperiment. Jer „Bog se ne da ružiti“ (Gal. VI, 7), niti se krv Sina Božjeg može izjednačiti s mastilom književnika. Iako smo mi kao članovi stare Istočne crkve snishodljivi prema svakom ljudskom biću, nama je strogo zabranjeno da upoređujemo od Boga nam predanu otkrivenu istinu sa religijama i filosofijama koje su stvorili ljudi.

Kojim sredstvima da se borimo protiv pokušaja takvog izjednačavanja?

U prvom redu produblivanjem našeg znanja o našoj pravoslavnoj veri, praktikovanjem vere u svakidašnjem životu, udublivanjem u nju, kao što naučnik produbljuje otkrivenu činjenicu. Drugo, plemenitim i mudrim naporima — nikada silom — da se ljudi uzdižu od nižih i najnižih stupnjeva verovanja prema visini naše savremene vere, umesto da se savršeno spušta i meša s nesavršenim radi neke pogodnosti.

Zašto našu veru zovemo živom verom?

Stoga što su VERA i ŽIVOT neodvojivo spojeni kao uzrok i posledica. Gospod Isus je rekao: „Ko veruje Sina (Božjega) ima život večni, a ko ne veruje Sina neće videti života, nego gnev Božji ostaje na njemu“ (Jov. III. 36). Takođe je pečeno: „Pravednik će živeti od vere“. (Jevr. X, 38).

GLAVA I

POREKLO I IZVORI PRAVOSLAVNE VERE

[Sadržaj](#)

Gde je poreklo naše pravoslavne vere?

U Božjem otkrivenju.

Iz kojih izvora možemo doći do saznanja o veri ili o Božjem otkrivenju?

Iz dva izvora: Svetog pisma i Svetog predanja.

1. SVETO PISMO

Šta je Sveto pismo?

Zbirka svetih knjiga Starog i Novog zaveta zove se Sveto pismo ili Biblija.

Zašto se zove Sveto pismo?

Zato što je najsvetiji Bog naš nadahnuo i rukovodio svetim ljudima u pisanju ovih knjiga, a c ciljem da nas nauči svetom životu.

Šta znači reč Biblija?

To je grčka reč i znači: Knjige. Ali ova reč nije ovde upotrebljena u smislu skupa. već u smislu kvaliteta, tj. značenje se ne odnosi na mnogo knjiga, već na knjige nad knjigama, na vrhunac piramide svih knjiga u svetu.

A) KNJIGE STAROG ZAVETA

Kako se dele knjige Starog Zaveta?

Na četiri grupe: zakonske, istorijske, poučne ili moralne i proročke.

Koje su zakonske knjige Starog zaveta?

To cy pet knjiga Mojsijevih, tj.:

1. Postanje — knjiga o stvaranju,
2. Izlazak — knjiga o iseljenju,
3. Levitska — knjiga o sveštenstvu i prinošenju žrtava,
4. Brojevi — knjiga o brojevima, i
5. Ponovljeni zakoni — knjiga ponovljenih zakona.

Čemu nas uči knjiga Postanja?

U prvom redu, uči nas o Božjem svemogućstvu i premudrosti u stvaranju sveta Njegovom

stvaralačkom Reči; drugo, o Njegovoj veličanstvenoj ljubavi u stvaranju čoveka po svojoj slici; treće, o Božjoj savršenoj pravdi prilikom izgnanja iz Raja naših praroditelja Adama i Eve, koji se, navedeni od Satane, nezahvalno okrenuše od svog Tvorca svome Upropastitelju. Zbog toga je i tada je došlo do tragedije ljudskog roda.

Čemu nas uče zakonske knjige Starog zaveta?

Uče nas kako je Bog učio ljude pomoću neminovnog zakona Pravde da se pripreme za usvajanje zakona Ljubavi kroz Hrista Spasitelja.

Koje cy istorijske knjige Starog zaveta?

Knjiga Isusa Navina, Knjiga o sudijama, Četiri knjige o carevima, Dve knjige dnevnika,

Knjiga Jezdrina, Knjiga Nemijina, i Knjiga o Jestiri.

Čemu se učimo iz ovih istorijskih knjiga?

Učimo o aktivnom učešću Božjem u svim. značajnijim događajima s dobronamernim

ciljem da pomoću zakona leči izopačenu ljudsku prirodu, da odvрати ljude od satanskih spletki idolopoklonstva i da ih vrati k Sebi, jedinom istinitom i čovekoljubivom Bogu.

Koje su poučne ili moralne knjige Starog zaveta?

Knjiga o Jovu,

Knjiga psalama,

Knjiga priča Solomonovih,

Knjiga Propovednikova,

Knjiga Pesma nad pesmama.

Čemu se učimo iz ovih poučnih ili moralnih knjiga?

Učimo kako da sretamo svakidašnje događaje i ka-ko da se ponašamo u svim životnim promenama a da ne izgubimo iz vida Gospoda Boga našega i Njegov zakon.

Koje su proročke knjige Starog zaveta?

To cy:

Knjige četvorice velikih proroka:

Isaije,

Jeremije,

Jezekilja, i

Danila, i

Knjige dvanaestorice malih proroka:

Osije,

Joilja,

Amosa,

Avdije,

Jone,

Miheja,

Nauma,

Avakuma,

Sofonije,

Ageja,

Zaharije, i

Malahije.

Druge knjige koje se upotrebljavaju u Crkvi su:

Mudrosti Solomonove i Mudrosti Sirahove.

Da li je ova podela biblijskih knjiga Starog zaveta strogo određena?

Ne. Ima dobar deo istorije u zakonskim i proročkim knjigama, kao i proroštava u prve dve. Psalmi imaju posebno mesto među svim ostalim knjigama. Iako se oni obično stavljaju u red poučnih ili moralnih knjiga, oni cy puni proroštava koja se odnose na Hrista. Iznad svega, Psaltir je najveći molitvenik u celoj Bibliji.

B) KNJIGE NOVOG ZAVETA

Koliko ima knjiga u Novom zavetu?

Novi zavet je praktično jedna knjiga, jer se odnosi na jedan centralni predmet od prve do poslednje strane.

Koji je to centralni predmet?

To je jedna izuzetna ličnost, tj. naš Gospod i Spasitelj Isus Hristos.

Od koliko se manjih knjiga sastoji velika knjiga Novog zaveta?

Od dvadeset i sedam knjiga.

Da li se svaka od njih može nazvati knjigom?

Može, prema važnosti, a ne prema obimu. Među njima cy i neke poslanice apostola koje sadrže samo jednu štampanu stranicu.

Koje su knjige Novog zaveta?

To su:

1. Četiri Jevanđelja:

od sv. Mateja, od sv. Marka, od sv. Luke i od sv. Jovana;

2. Dela apostolska;

3. Sedam Sabornih poslanica:

od sv. Jakova — 1, od sv. Petra — 2, od sv. Jovana — 3 i od sv. Jude — 1;

4. Četrnaest posebnih poslanica sv. Pavla i

5. Otkrivenje ili Apokalipsis sv. Jovana Bogoslova.

Šta znači reč Jevanđelje?

Jevanđelje je prevod grčke reči EVANGELION. — Evangelion znači dobra vest ili blaga vest.

Zašto je to nazvano tako?

Po ličnosti Isusa Hrista, koji je SAVRŠENA DOBROTA i SAVRŠENA NOV INA u ljudskoj istoriji.

Ko je prvi upotrebio ovu reč Evangelion u Novom zavetu?

Sam Gospod Isus, koji je rekao ljudima u prvoj svojoj besedi: „Pokajte se i verujte jevanđelje" (Marko 1, 15).

Šta saznajemo iz četverojevanđelja?

Saznajemo da cy se ispunila sva obećanja koja je Bog dao ljudima u Starom zavetu i da su se sva proroštva od Adama pa nadalje ispunila u licu Isusa Hrista.

Čemu nas još uči?

Uči nas, s jedne strane, o savršenom karakteru Isusa Hrista, daleko savršenijem nego što iko od nas može da zamisli, o Njegovoj plemenitosti i savršenoj ljubavi prema ljudima, o Njegovoj gotovosti da oprost i pomogne, o Njegovoj poniznosti i spoljnom siromaštvu, o Njegovom žrtvovanju i stradanju radi ljudi; i, s druge strane, o Njegovom savršenom Božanstvu, o Njegovom nadprirodnom rođenju, natprirodnim delima, natprirodnoj premudrosti, sili i ljubavi, o Njegovom natprirodnom vaskrsenju i natprirodnom vaznesenju.

Čemu još?

Ukratko, iz jevanđelja se učimo saznanju svih osnovnih istina o našem Spasitelju i spasenju.

Kako bismo mogli onda nazvati jevanđelja u upoređenju s ostalim knjigama Novog zaveta?

Mogli bismo ih nazvati: Knjige osnovnih istina.

Čemu se učimo iz dela Apostolskih i poslanica?

Učimo se o silasku Svetoga Duha na apostole, o neprestanoj delatnosti apostola u

propovedanju Jevanđelja o Hristu, organizovanju Crkve, činjenju čuda u ime Isusa Hrista, i, takođe, učimo se o životu prvih hrišćana i hrišćanskih opština.

Kako bismo mogli onda nazvati knjigu Dela apostolskih u poređenju s jevanđeljima?

Mogli bismo je nazvati PRIMENA osnovnih istina sadržanih u jevanđeljima.

Šta učimo iz apostolskih poslanica?

Učimo se objašnjenju osnovnih istina sadržanih u jevanđeljima.

Kako bi onda trebalo nazvati ove poslanice u poređenju s jevanđeljima?

Trebalo bi ih zvati: Knjige OBJAŠNJENJA osnovnih Hristovih istina.

Šta učimo iz knjige Otkrivenja sv. apostola Jovana Bogoslova?

Učimo o teškoj borbi Crkve protiv svih zveri sveta i pakla i o krajnjem triumfu

Hrista, Jagnjeta Božjeg, nad svim tim zverskim silama tame.

Kako bi trebalo onda nazvati knjigu Otkrivenja u poređenju s Jevanđeljima?

Trebalo bi je nazvati: Knjiga o krajnjoj POBEDI osnovnih istina sadržanih u jevanđeljima NA KRAJU SVETSKE DRAME u kojoj je glavni junak od početka bio Isus Hristos, naš Gospod i Spasitelj.

2. SVETO PREDANJE

Šta je Sveto predanje?

To su sva ona duhovna blaga koja smo nasledili od naših svetih predaka, a koja su u savršenoj harmoniji sa Svetim pismom i koja nam pomažu da pravilno razumemo Sveto pismo.

Šta je starije: Sveto pismo ili Sveto predanje?

Sveto predanje.

Šta je obimnije?

Sveto predanje. Sveti Jovan Jevanđelist potvrđuje ovo govoreći: „A ima i mnogo drugo što učini Isus, koje kada bi se redom popisalo, mislim, ni u sami svet ne bi mogle stati napisane knjige” (Jn. XXI, 25)

Šta naročito obuhvata Sveto predanje?

Sveto predanje obuhvata:

1. Kratka izlaganja i formulisanja našeg pravoslavnog verovanja;
2. Učenje o sedam svetih tajana, kao i činove kako se one vrše;
3. Apostolska pravila (kanone);
4. Pravila (kanone) sedam vaseljenskih sabora, koji su držani u:
I Nikeji 325. g. sa 318 svetih otaca,
II Carigradu 381. g. sa 150 svetih otaca,

III Efesu 431. g. sa 200 svetih otaca.

IV Halkidonu 451. g. sa 630 svetih otaca,

V Carigradu 553. g. sa 160 svetih otaca,

VI Carigradu 680. g. sa 170 svetih otaca, i u

VII Nikeji 787. g. sa 367 svetih otaca

(Na ovih sedam vaseljenskih sabora, učestvovalo je, dakle, ukupno oko 2.000 predstavnika hrišćanske crkve iz celog sveta);

5. Kanoni i pravila nekoliko pomesnih sinoda ili sabora;

6. Pravila o crkvenoj disciplini sv. Vasilija Velikog i drugih svetitelja;
7. Spisi svetih otaca Crkve;
8. Liturgije i druga crkvena bogoslužnja;
9. Žitija hrišćanskih svetitelja i mučenika;
10. Pobožni običaji, znamenja i simboli kao izrazi naše vere, nade i ljubavi.

Može li se odvojiti Sveto predanje od Svetog pisma?

He, oni su neodvojivi. Jer u svetlosti Svetog predanja mi pravilno razumemo Sveto pismo i u svetlosti Svetog pisma cenimo i volimo Sveto predanje.

Kakve bi bile posledice ako bi se ovo dvoje jedno od drugog odvojilo?

Rđave posledice ovakvog odvajanja došle su do izražaja kao: pogrešna tumačenja Svetog pisma, nesporazumi, jeresi, šizme, i, na kraju, cepanje u vaseljenskoj Crkvi. Ko je pozvan da čuva tekst Svetog pisma i čistoću Svetog predanja da ne budu iskvareni?

CRKVA, koja je, po apostolskim rečima, „stub i tvrđava istine" (I Tim. III, 15). U prvom redu to je dužnost crkvene jerarhije.

GLAVA II

HRIŠĆANSKO PRAVOSLAVNO ISPOVEDANJE VERE

[Sadržaj](#)

Šta je to hrišćansko pravoslavno veroispovedanje?

To su najkraće izložene istine hrišćanske vere u veroispovedanju Istočne pravoslavne crkve. Ovo veroispovedanje se takođe zove i SIMVOL VERE.

Da li postoji samo jedan obrazac veroispovedanja?

Postoji nekoliko, kao: Apostolski simvol, Simvol sv. Atanasija Velikog i sv. Grigorija Neokesarijskog. Ali, niže izloženi simvol, najčešće upotrebljavani u Pravoslavnoj crkvi, sastavljen je na dva vaseljenska sabora, u Nikeji (325. g.) i u Carigradu (381. g.).

Iz čega je sastavljen taj simvol?

On se sastoji od sledećih dvanaest članova:

1. Verujem u jednoga Boga, Oca, Svedržitelja, Tvorca neba i zemlje i svega vidljivog i nevidljivog;
2. I u jednoga Gospoda Isusa Hrista, Sina Božjeg, Jedinorodnog, od Oca rođenog pre svih vekova. Svetlost od Svetlosti, Boga istinitog od Boga istinitog, rođenog, ne stvorenog, jednosušnog sa Ocem, kroz koga je sve postalo;
3. Koji je radi nas ljudi i radi našeg spasenja sišao s nebesa, i ovaplotio se od Duha Svetoga i Marije Djeve i postao čovek;
4. I koji je raspet za nas u vreme Pontija Pilata, i stradao i pogreben;
5. I koji je vaskrsao u treći dan po Pismu;
6. I koji se uzneo na nebesa i sedi s desne strane Oca;
7. I koji će opet doći sa slavom da sudi živima i mrtvima, čijem Carstvu neće biti kraja;
8. I u Duha Svetoga, Gospoda životvornog, koji od Oca ishodi, kome se sa Ocem i Sinom zajedno klanja, i zajedno se slavi, koji je govorio kroz proroke.
9. U jednu, svetu, vaseljensku i apostolsku Crkvu.
10. Ispovedam jedno krštenje za oproštenje grehova.
11. Čekam vaskrsenje mrtvih.

12. I život budućeg veka. Amin.
Tumačenje simbola vere

PRVI ČLAN SIMBOLA VERE

Kako glasi prvi član simbola vere?

„Verujem u jednoga Boga, Oca, Svedržitelja, Tvorca neba i zemlje i svega vidljivog i nevidljivog“

Zašto verujemo u jednoga Boga?

Zato što je samo jedan Bog istiniti Bog.

Kakva je priroda Božja?

Bog je duh, neograničen, nepromenljiv, nedostižan, večan, bespočetan i beskrajan.

Koja su bitna Božja svojstva?

Bog je savršeno svet, savršeno dobar, savršeno pravedan, savršeno istinit, savršeno slobodan, premudar, svemoguć, premilostiv, svudaprisutan, sveznajući i sam sebi dovoljan.

Zašto Boga zovemo — Ocem?

Zato što je on Otac Isusa Hrista, svog jedinorodnog Sina, a tako isto i svih onih koji, preporođeni kroz Isusa Hrista, postaju Njegova deca.

Zašto Boga nazivamo — Tvorcem?

Zato što je On stvorio sve vidljivo i nevidljivo Svojom silom i premudročću, i ništa nije postalo niti postoji bez Njega. On je Tvorac i Svedržitelj.

Šta se podrazumeva pod nebom?

Anđeli, koji su nevidljivi duhovi i kojih ima bezbroj.

Da li su anđeli slični ljudima?

Da. Kao i ljudi, anđeli su ličnosti s razumom, osećanjem, snagom i ličnim imenom. Kao i ljudi oni nalaze svoje blaženstvo u Bogu.

Po čemu se anđeli razlikuju od ljudi?

Anđeli su bestelesni i besmrtni.

Ko su anđeli čuvari?

To cy oni anđeli koji su zaduženi da čuvaju i štite pojedine ljude. Sam Hristos je ovo potvrdio rečima: „Gledajte da ne prezrete ni jednoga od ovih malih, jer vam kažem da anđeli njihovi na nebesima jednako gledaju licem Oca moga nebeskoga“ (Mat. XVIII, 10.).

Da li cy svi anđeli jednaki?

Svi anđeli su iste prirode, ali se razlikuju u slavi, sili i delatnosti. Postoji devet anđelskih činova: Prestoli, Heruvimi i Serafimi, Gospodstva, Sile, Vlasti, Načela,

Arhanđeli i Anđeli.

Da li se anđeli u Bibliji nazivaju i nekim drugim imenom?

Da, vrlo često se zovu „Nebeske vojske“, „Vojske Gospodnje“

Zašto se nazivaju takvim vojnim imenima?

Zato što su oni božanska borbena sila protiv zlih duhova, koji su protiv Boga i koji napadaju ljude.

Šta su zli duhovi?

To su negdašnji anđeli, koji su otpali od Boga i postali neprijatelji i Boga i ljudi.

Kako se još drukčije nazivaju zli duhovi?

Đavoli.

Šta to ime znači?

Klevetnik, ili opadač. Jer đavoli neprestano klevetaju i opadaju Boga i ljude.

Na koja zla dela đavoli neprestano navode ljude?

Na sve grešne žudnje i rđava dela koja se protive zakonu Božjem, a uglavnom na mržnju, laž i nasilje. Kao što je Gospod Isus rekao Jevrejima, Svojim progoniteljima: „Vaš otac je đavo, i slasti oca svoga hoćete da činite. On je krvnik ljudski od početka, i ne stoji u istini, jer nema istine u njemu. Kada govori laž, svoje govori, jer je lažljivac i otac laži“ (JOV. VIII, 44).

Kako možemo znati da su pojedini ljudi zavedeni od đavola?

Po njihovoj mržnji prema Bogu i ljudima i po prevarama i nasilju.

Čijeg se imena đavoli najviše plaše?

Imena Gospoda našeg Isusa Hrista.

Čije ime najviše mrze bezbožnici?

Ime Gospoda našega Isusa Hrista.

DRUGI ČLAN SIMVOLA VERE

Koji je drugi član Simvola vere?

„I u jednoga Gospoda Isusa Hrista, Sina Božjeg, Jedinorodnog, od Oca rođenog pre svih vekova. Svetlost od Svetlosti, Boga istinitog od Boga istinitog, rođenog, ne stvorenog, jednosušnog sa Ocem, kroz koga je sve postalo.“

Šta znači ime Isus Hristos?

ISUS znači SPASITELJ, jer je On došao da spase ljude od Satane, greha i smrti.

HRISTOS znači POMAZANIK (Car, Sveštenik, Prorok).

Kako je Isus Hristos — Sin Božji?

On je jedini Sin Boga Oca, koji je rođen, a nije stvoren.

Da li postoji velika razlika između „rođen“ i „stvoren“?

Da, vrlo velika. Kao što čovek daje rođenje detetu, koje je istog bića s njim, ali stvara i druge naprave, koje nisu istog bića s njim, tako Bog rađa Svog Sina od večnosti iz Svog sopstvenog bića, a stvorio je i bezbroj bića i stvari koje nisu iste suštine s Njim.

Zašto je nazvan Svetlost od Svetlosti?

Stoga što je Njegov Otac večna Svetlost mudrosti i ljubavi, pa je logično da je Sin Takvog Oca Svetlost od Svetlosti.

Zašto se On naziva Bog istiniti od istinitog Boga?

Iz istog razloga. Tako je čak i u prirodi ovog sveta; na primer, ko se rodi od čoveka možemo ga nazvati „istiniti čovek od istinitog čoveka“, pošto je sin uvek i svugde istog bića kao što su i njegovi roditelji.

Tako je i naš Gospod Isus Hristos, pošto je Sin Božji, zaista istiniti Bog od istinitog Boga, kao što je i sam rekao: „Ja i Otac smo jedno“ (Jovan H, 30).

Zašto kažemo: „Kroz koga je sve postalo“?

Zato što je Bog kroz Sina stvorio sve stvari koje su stvorene na nebu i na zemlji. Kao što se potvrđuje u Bibliji: „Sve je kroz Njega postalo i bez Njega ništa nije postalo što je postalo“ (Jovan I, 3).

TREĆI ČLAN SIMVOLA VERE

Koji je treći član Simvola vere?

„Koji je radi nas ljudi i radi našega spasenja sišao s nebesa, i ovaplotio se od Duha Svetoga i Marije Djeve i postao čovek“.

Zbog čega je Sin Božji, Isus Hristos, sišao s neba, tj. iz svoje večne slave i blaženstva u ovaj svet stradanja?

Radi ljudi i radi njihovog spasenja.

Šta je bilo uzrok da On siđe s neba? Šta Ga je pokrenulo?

Njegovo milosrđe i neizmerna ljubav prema ljudima.

Da li je On došao radi svih ljudi?

Da, On je došao da pruži spasenje svima ljudima. Ali su se spasili samo oni koji su poverovali u Njega i koji su na Njegovu ljubav odgovorili svojom ljubavlju.

Šta znači: Ovaplotio se od Duha Svetoga i Marije Djeve?

Ovaploćen znači obučen u telo ili otelovljen. Presveta Djeva Marija začela Ga je, ne na prirodan način, već natprirodno, silom Svetoga Duha.

Kako je bilo moguće da Djeva rodi Sina bezbračno?

Svemogućem Bogu je sve moguće. Svojom silom On je stvorio u početku prvog čoveka i ženu, Adama i Evu. Isto tako Svojom silom On je učinio da Djeva Marija začne Isusa Hrista, istinitog Čoveka i istinitog Boga.

U čemu je Isus Hristos kao i ostali ljudi?

On je imao ljudsko telo i ljudsku dušu kao svaki drugi čovek, izuzev greha. On je bio savršen čovek, bez greha i poroka.

U čemu se razlikuje Isus Hristos od svih drugih ljudi u istoriji?

Sjedinjenjem dveju priroda, božanske i čovečanske, u jednoj ličnosti. Ljudi su ljudi, a on je bio Bogočovek.

Zašto zovemo Djevu Mariju Majkom Božjom, Bogorodicom?

Stoga što su dve prirode našeg Spasitelja, božanska i čovečanska, bile sjedinjene prilikom začeća. Tako su Bog i čovek istovremeno od nje rođeni u jednoj ličnosti.

Zašto Bogorodicu zovemo Prisnodjevom?

Zato što je ona bila djeva pre rođenja, za vrem.e rođenja a isto tako i po rođenju Isusa Hrista; ona je ostala Djeva zauvek.

Da li Pravoslavna crkva poštuje Bogorodicu kao Svetu?

Da, ona je poštuje više od svih drugih svetih, više čak i od anđela, jer je bila izabrana od Boga za sredstvo ljudskog spasenja kroz rođenje Spasitelja sveta.

Zašto Hrista zovemo Spasiteljem?

Zato što je došao s neba da spase ljude od Satane, greha i smrti. Jer, Satana je prouzrokovao greh, a iz greha je došla smrt.

Kada se dogodio prvi greh?

U Raju, kada su Adam i Eva ustali protiv Boga i pokorili se Satani.

Kakve veze imaju ostali ljudi s Adamovim grehom?

Svi su oni nasledili taj greh od svojih prvih predaka. Isto kao što i mi nasleđujemo neke bolesti od svojih roditelja, tako smo isto nasledili greh od praroditelja ljudskog roda.

Da li je bio samo ovaj jedini greh zbog koga je Hristos došao da spase ljude?

He. TOM prvom grehu dodato je bezbroj drugih grehova, tako da su u dugom nizu ljudi potpuno pali pod vlast Satane.

Zašto Bog nije podigao nekog velikog čoveka — genija — da svrši delo Hristovo i tako da poštedi svog večnog Sina?

Zato što su svi ljudi bili grešni i smrtni, čak i najveći i najbolji. Ceo svet je ležao u grehu. Satana i smrt vladali su u svetu dokle nije sišao s neba jedini mogući Spasitelj, jači od Satane, bezgrešan i besmrtan, koji je doneo ljudskom rodu oslobođenje i spasenje.

ČETVRTI ČLAN SIMVOLA VERE

Kako glasi četvrti član Simvola vere?

„I koji je raspet za nas u vreme Pontija Pilata, i stradao i pogreben“.

Ko su bili tužioci Isusa Hrista?

Jevrejski sveštenici i fariseji, koji su zavideli Isusu Hristu što je činio velika čuda, koja oni nisu mogli da čine, i što je narod bio više uz Njega nego uz njih.

Ko je bio sudija koji je osudio Isusa na smrt?

Pontije Pilat, rimski namesnik u Palestini, kao predstavnik rimskog imperatora.

Zašto je naročito pomenuto ime Pontija Pilata?

Da se istorijski potvrdi smrt Isusa Hrista, isto kao što je u jevanđelskoj priči o Njegovom rođenju bio pomenut imperator Avgust.

Za koji je greh ili zločin Pilat osudio Isusa na smrt?

Ni za jedan. Lično je Pilat tvrdio pred jevrejskim sveštenicima i narodom govoreći: „Ja na ovom čoveku ne nalazim nikakve krivice“, i ponovio: „Budući da sam ga ispitao pred vama, nisam našao nijedne krivice na njemu“; i takođe i treći put im je rekao: „Kakvo je zlo On učinio? Nije učinio ništa da bude osuđen na smrt“. Ali plašeći se Jevreja, on ga je predao da bude razapet (uporedi: Luka XXIII, 4 i 15; Jovan XVIII, 38 i XIX, 4 i 6).

Kako je pravda Božja dozvolila da Isus umre tako svirepom smrću budući potpuno nevin?

On nije umro za svoj greh, već za naše grehe. Večna pravda Božja je tražila jednu takvu nevinu i neocenjivu žrtvu za Adamov greh i za naše grehe.

Da li je postojao razlog za jednu takvu ogromnu žrtvu?

Da. Takvom žrtvom Bog je pokazao Svoju neograničenu ljubav prema ljudima. „On (Bog)

je voleo nas i poslao Sina Svoga da očisti grehe naše“ (I JOV. IV, 10).

Zašto Isusa Hrista zovemo iskupiteljem?

Zato što nas je iskupio od greha i smrti Svojim stradanjem i krsnom smrću.

Budući da je besmrtni Bog, kako je mogao umreti?

On nije umro kao Bog, već kao čovek. Niti je ikada njegovo Božanstvo i njegova duša okusila smrt.

U čemu se sastoji jedinstvena veličanstvenost Hristove žrtve?

Prvo, u Njegovoj savršenoj nevinosti; drugo, u Njegovoj bezgraničnoj ljubavi prema ljudima i Njegovoj poslušnosti Ocu; i treće, u Njegovoj dobroj volji da umre za grešnike da bi ih spasao.

PETI ČLAN SIMVOLA VERE

Kako glasi peti član Simvola vere?

„I koji je vaskrsao treći dan po Pismu“.

Koji je događaj bio najveća Hristova pobjeda?

Njegovo vaskrsenje iz mrtvih.

Šta je iznad svega potvrdilo Njegovo svemoćno Božanstvo?

Opet, Njegovo vaskrsenje.

Koji je događaj potvrdio Hristovu pobjedu nad Satanom?

Njegov silazak u Ad.

Šta je to Ad?

Carstvo tame donjega sveta gde Satana drži vlast smrti. Hristos je „mogao smrću da satre onoga koji ima državu smrti, to jest, đavola“ (Jevr. II, 14).

Šta je Hristos radio u Adu?

Svojim silaskom u Ad On je učinio da Satana zadrhti i da pobegne ispred Njegovog lica. Mirijade ljudskih duša, koje su tamo patile, zaradovale su se Hristovom silasku.

Šta je Hristos učinio za te ljudske duše?

On im je propovedao Svoje Jevanđelje — Radosnu vest — i potvrdio Svoju pobjedu nad Satanom i nad smrću. I pošto ga mnogi prihvatiliše, bili su spaseni.

Koga se dana dogodilo Hristovo vaskrsenje?

Trećeg dana posle Njegove smrti, tačno kao što je On mnogo puta prerekao svojim učenicima. On je umro u Petak i vaskrsao u Nedelju.

Koji su bili prvi svedoci Hristova vaskrsenja?

Stražari, kojima je bilo naređeno od strane Jevreja da čuvaju Njegov grob.

Koga su oni izvestili o Hristovom vaskrsenju?

Jevrejske prvosveštenike i starešine.

Kako su starešine i prvosveštenici reagovali na ovaj izveštaj?

Oni su se uplašili i zbunili, podmitili su stražare „dovoljnim novcem“ i naredili im da idu i rašire priču da „učenici Njegovi dođoše noću i ukradoše Ga dok smo mi spavali“ (Mat. XXVIII, 13)

Ko je od Hristovih sledbenika prvi doznao za Njegovo vaskrsenje?

Kod Njegovog groba anđeli su rekli galilejskim ženama: „Što tražite živoga među mrtvima? Nije ovde, nego ustade“ (Luka XXIV, 5).

Da li je Hristos nesumnjivo dokazao svoje vaskrsenje iz mrtvih i kome?

Da, dokazao je. On se pokazao živ u telu svojim učenicima i sledbenicima, ne jedanput, već mnogo puta u toku 40 dana; kao što je opisano u jevanđeljima, Delima apostolskim, Poslanicama apostola i u Otkrivenju.

Šta je Hristos radio u toku 40 dana između svog vas-krsenja i svog vaznesenja na nebo?

On je za to vreme poučavao svoje učenike o najdubljim tajnama Carstva Božjega (Dela ap. I, 3).

Zašto je rečeno da je Hristos vaskrsao trećeg dana „po Pismu“?

Zato što je o Njegovom vaskrsenju bilo prorečeno u Starom zavetu (ps. XVI, 9—10; Is. III). Sam Hristos je uporedio sebe sa prorokom Jonom, govoreći: „Jer kao što je Jona bio u trbuhu kitovom tri dana i tri noći, tako će biti i Sin Čovečji u srcu zemlje tri dana i tri noći“ (Mat. XII, 40). I opet posle Svog vaskrsenja On je rekao apostolima: „Tako je pisano i tako je trebalo da Hristos postrada i da ustane iz mrtvih treći dan“ (Luka XXIV, 46).

ŠESTI ČLAN SIMVOLA VERE

Kako glasi šesti član Simvola vere?

„I koji se uzneo na nebesa i sedi s desne strane Oca“.

Kada se Gospod uzneo sa zemlje na nebo?

Četrdesetog dana po svom vaskrsenju.

Kako zovemo taj dan?

Dan vaznesenja.

Sa, kog mesta se Gospod Isus vazneo na nebo?

Sa Maslinske Gore.

Koji su bili očevici Njegovog vaznesenja?

Svi Njegovi verni učenici.

Zašto se Gospod vazneo na nebo?

Pošto je završio svoju službu ljudima, otišao je u Svoje večno boravište.

Da li se On uzneo na nebo sa svojim stvarnim ljudskim telom?

Da, sa Svojim pravim ljudskim telom, koje je vaskrslo iz mrtvih.

Zbog čega se uzneo vidljivo, pred mnogim svedocima?

Da uveri sve koji poverovaše u Njega da će se i oni tako uzneti na nebo posle opšteg vaskrsenja mrtvih.

Šta znače reči: „Sedi s desne strane Oca“?

Isus Hristos ima sa Ocem isto veličanstvo, slavu i vlast. Pre Svog vaznesenja, On je

ovo potvrdio pred svojim učenicima govoreći: „Dade mi se svaka vlast na nebu i na zemlji" (Mat. XXVIII, 18).

SEDMI ČLAN SIMVOLA VERE

Kako glasi sedmi član Simvola vere?

„I koji će opet doći sa slavom da sudi živima i mrtvima, čijem Carstvu neće biti kraja"

O čemu nas uči sedmi član Simvola vere?

O drugom dolasku Hristovom, o Njegovom sudu nad živima i mrtvima, i o krajnjem ostvarenju Njegovog večnog Carstva nebeskog.

Da li će se drugi dolazak Hristov razlikovati od prvog?

Razlikovaće se i biće sasvim drukčiji. Njegov prvi dolazak je bio u velikoj poniznosti s ciljem da služi ljudima i da se žrtvuje za njih. Njegov će drugi dolazak biti u veličini i slavi s ciljem da sudi ljudima, živima i mrtvima.

Kako je on prikazao svoj drugi dolazak?

On je rekao: „A kada dođe Sin Čovečji u slavi svojoj i svi sveti anđeli s Njime, onda će sestiti na presto slave svoje. I sabraće se pred Njim svi narodi, i razlučiće ih između sebe kao što pastir razlučuje ovce od koza" (Mat. XXV, 31—32). I posle ovoga On će suditi pravednima i nepravednima prema njihovim delima.

Postoji li kakav opis Njegovog dolaska?

Postoji nekoliko. Npr. sv. ap. Pavle tešeći one koji tuguju za svojim umrlim, kaže: „Jer će sam Gospod sa zapovešću, s glasom arhanđelovim, i s trubom Božjom sići s neba, i mrtvi u Hristu će vaskrsnuti najpre" (I Sol. IV, 16).

Postoji li još neko svedočenje s neba o Njegovom drugom dolasku?

Postoji. Prilikom Njegovog vaznesenja pojavila su se dva anđela koji su rekli apostolima: „Šta stojite i gledate na nebo? Ovaj Isus koji se od vas uze na nebo, tako će doći kao što videste da ide na nebo" (Dela ap. I, 11).

Šta nam je još otkriveno o poslednjem sudu?

Sam Hristos je rekao da će kada opet dođe u svojoj sili i slavi „vratiti tada svakome po delima njegovim" (Mat XVI, 27).

Šta će On tada reći verujućim i dobrim?

„Hodite blagosloveni Oca moga, i nasledite Carstvo koje vam je pripremljeno od postanja sveta" (Matej XXV, 34).

A šta će reći nevernim i zlim?

„Idite od mene prokleti, u večni oganj, koji je pripremljen đavolu i anđelima njegovim" (Mat. XXV, 41).

I šta će biti na kraju?

Blaženi će otići u večni i blaženi život, a prokleti na večnu kaznu.

Kakav će biti drugi dolazak Gospoda?

Iznenada! „Kao što munja izlazi od istoka i pokazuje se do zapada, takav će biti dolazak Sina Čovečjega“, rekao je On (Mat. XXIV, 27).

Kada će biti njegov drugi dolazak, i poslednji sud, i kraj sveta?

Nije nam otkriveno o vremenu ovih zapanjujućih događaja. Samo nas je naš Gospod opomenuo da budemo uvek spremni da Ga sretnemo. „Budite“, rekao je On, „gotovi jer u koji čas ne mislite doći će Sin Čovečji“ (Mat. XXIV, 44).

Kako da se pripremimo za ovaj strašni dan?

Pravim mišljenjem, pravim osećanjem i pravednim delima, prema Njegovoj nauci, prema savetu Crkve i primeru Njegovih svetih.

Da li je Hristos pomenuo neke znake o približavanju kraja?

Jeste. On je pomenuo ove znake: ratovi, revolucije, zemljotresi, bune, glad, kuga, nevolje, lažni učitelji, izdajstva, porast mržnje i opadanje ljubavi, strahoviti prizori, čudna znamenja na nebu, rasulo među narodima i zabuna, itd (vidi Mat. XXIV i Luka XXI).

Da li smo sigurni da će Hristos nadvladati sve ovo?

Sasvim sigurni. U svim ovim nevoljama naš će Gospod Spasitelj imati puni broj spasenih duša, kao što je predvideo u početku svetske drame. Nijedan od onih koji u Njega veruju i prizivaju Njegovo ime neće propasti.

OSMI ČLAN SIMVOLA VERE

Kako glasi osmi član Simvola vere?

„I u Duha Svetoga, Gospoda Životvornog, koji od Oca ishodi, kome se sa Ocem i Sinom zajedno klanja, i zajedno se slavi, koji je govorio kroz proroke“.

Zašto se Duh Sveti naziva Gospodom?

On se naziva tako s istim pravom kao što se Gospodom naziva Otac i Sin.

Da li je onda Sveti Duh Bog?

Zaista jeste, Istiniti Bog od Istinitog Boga, a ne rađa se od Oca kao Sin već od Oca ishodi.

Kako onda možemo reći da verujemo u jednoga Boga?

Mi stvarno verujemo u jednoga Boga o kome nam je najveću tajnu otkrio Hristos, a TO je tajna o apsolutnoj harmoniji tri božanska lica jednog istog božanskog bića. Stoga mi govorimo o Trojičnom Bogu ili o Trojici u jedinici, o — JEDNOM BOGU.

Da li je Bog otkrio sebe u Starom zavetu kao Svetu Trojicu?

He sasvim jasno. Isaija u svom viđenju čuo je serafime koji su pevali Bogu na prestolu: „Svet, svet, svet je Gospod nad vojskama" (Is. VI, 3). Triput ponovljena reč „svet" odgovara trima licima u Bogu. Vidi takođe Postanje I, 26.

Zašto Bog nije otkrio sebe u Starom zavetu kao Svetu Trojicu?

Kao što čovek ne otkriva svoje unutarne tajne slugama i strancima, već svojoj deci, tako ni Bog nije otkrio tajnu Svoga bića „tuđim" ljudima koji su bili sluge i robovi Zakona, već je zadržao ovo otkrivenje za svoju decu ljubavi Novog zaveta.

Koliko je otkrivena Sveta Trojica u Novom zavetu?

Samo toliko koliko čovek može nositi dokle je u telu. Arhanđeo Gavriilo objavio je Presvetoj Djevi: „Duh Sveti doći će na tebe i sila Najvišega oseniće te, zato i ono što će se roditi biće sveto, i nazvaće se Sin Božji" (Lk. I 35). Tako su ovde pomenuta sva Trojica: (SVETI) DUH, (SVETI) OTAC i (SVETI) SIN.

Ima li koji drugi primer?

Ima. Dok se Isus krštavao u reci Jordanu „otvorilo se nebo i siđe na Njega Duh Sveti u telesnome obliku kao golub, i ču se glas s neba govoreći: Ti si Sin moj ljubazni, ti si po mojoj volji" (Lk. III, 21—22)

Ima li još?

Sv. Jovan Jevanđelist jasno kaže: „Jer su trojica što svedoče na nebu: Otac, Reč i Sveti Duh; i ovo troje je jedno" (I Jn. V, 7). Izrazom „Reč", ap. Jovan označava Sina kao što se vidi iz Njegovog Jevanđelja (I, 14).

Ima li još koji?

Gospod Isus je naredio svojim učenicima: „Idite i naučite sve narode krsteći ih u ime Oca, i Sina i Svetoga Duha" (Mat. XXVIII, 19).

Zašto se Sveti Duh naziva „Životvornim"?

Zato što nema stvarnog života bez Duha Svetoga, ni na nebu, ni na zemlji.

Zašto samo Pravoslavna crkva uči da Sveti Duh „ishodi od Oca", a ne i od Sina, kao što nepravoslavni uče?

Stoga što Pravoslavna crkva logički misli da Bog o Sebi zna bolje nego što ljudi znaju o Njemu. I naš Gospod i Bog Isus Hristos, Objavitelj svih božanskih tajni, otkrio je svojim učenicima o Svetom Duhu da On samo proishodi od Oca govoreći: „Duh istine, koji od Oca ishodi, On će svedočiti za mene" (Jn. XV, 26).

Zašto je rečeno da je Duh Sveti govorio kroz proroke?

Zato što je to činjenica. Sveti Petar piše: „Nijedno proroštvo Pisma ne biva po svome kazivanju. Jer nikad proroštvo ne bi od čovečje volje, nego naučeni od Svetoga Duha govoriše sveti Božji ljudi" (II Petar. I, 20—21).

Nisu li i apostoli nadahnuti i pokrenuti Duhom svetim?

Svakako. Ali ovo nije pomenuto u Simvolu vere, jer ovaj fakat nije nikada neko poricao. Pomenuti su samo proroci, pošto su u ono vreme jeretici odricali činjenicu da je. Stari zavet pisan nadahnućem Duha Svetoga.

Da li se ikada pojavljivao Duh Sveti u nekom vidljivom obliku?

On se pojavio u obliku goluba prilikom Hristovog krštenja. Pojavio se takođe u obliku „razdeljenih ognjenih jezika" i sišao na apostole na dan Duhova, u pedeseti dan po Vaskrsu.

Da li svaki hrišćanin može imati u sebi Duha Svetoga?

Da, prema prekovnim Hristovim rečima: „Ako vi, budući zli, umete dobre dare darivati deci vašoj, koliko će više Otac Nebeski dati Duha Svetoga onima koji ištu u Njega" (Lk. XI, 13). Sv. ap. Pavle je pisao: „Ne znate da ste hram Božji i da Duh Božji živi u vama" (I Kor. III. 16).

Kakve darove dobijamo primanjem Duha Svetoga?

Sve moguće dobre darove, kao: mudrost, razumevanje, razboritost, znanje, strah Božji, hrabrost, skromnost, čistotu, svetost i druge.

Kako da se udostojimo Duha Svetoga i Njegovih darova?

Kroz strogu kontrolu svog srca i jezika; kroz molitvu i ljubav i kroz svete tajne.

DEVETI ČLAN SIMVOLA VERE

Kako glasi deveti član Simvola vere?

„U jednu, svetu, vasiljensku i apostolsku Crkvu"

Šta je Crkva?

To je izuzetna zajednica u ljudskoj istoriji. Jer, to je Božja porodica stvorena rečju i krvlju Isusa Hrista, a rukovođena i nadahnutu Bogom Duhom Svetim.

Šta je Hristos rekao o Crkvi?

On je rekao: „Sazidaću Crkvu svoju i vrata paklena je neće nadvladati" (Mat. XVI, 18).

Ko je glava Crkve?

Večito živi Hristos, koji je rekao: „I evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka veka, amin" (Mat. XXVIII, 20). I sv. apostol Pavle je govorio o tome - kako je Otac Nebeski proslavio Svoga Sina Isusa Hrista „i dao My da bude glava Crkve... koja je telo Njegovo" (Ef. I, 22—23).

Kakav je odnos između Hrista i članova Njegove Crkve?

Sv. ap. Pavle je ovo jasno prikazao rečima: „A vi ste telo Hristovo i udovi pojedinačno" (I Kor. XII, 27)

Ko su članovi Crkve?

Svi oni, muški i ženski, koji su ujedinjeni istom verom i nadom, vezani istim zakonom Božjim o ljubavi, osvećeni istim svetim tajnama i koje rukovode zakoniti episkopi i sveštenici.

U čemu se Crkva razlikuje od svih drugih svetovnih društava i organizacija u pogledu na članstvo?

Članovi Crkve su i umrli, što nije slučaj ni u jednoj svetovnoj zajednici.

Na koji način?

Kada članovi Crkve umru na zemlji, odvajaju se od svojih tela, ali ne i od Crkve. Njihove duše odlaze u Nebesku Crkvu. Zbog toga postoje dva krila Crkve: vidljivo i nevidljivo krilo.

Koji su članovi vidljive Crkve?

Svi oni hrišćani koji žive u vidljivim telima i koji se bore za hrišćansko savršenstvo.

Koji su članovi nevidljive Crkve?

Svi oni hrišćani koji su umrli sa verom u Hrista za poslednjih devetnaest vekova, uključujući ovde i starozavetne pravednike koje je Gospod spasao prilikom svog silaska u Ad.

Da li naši umrli roditelji, braća, sestre, deca, rođaci i prijatelji pripadaju nevidljivoj Crkvi?

Svakako, pod uslovom da su živeli i umrli kao hrišćani.

Koja je Crkva brojnija, vidljiva ili nevidljiva?

Nevidljiva je daleko brojnija. I taj broj neprestano raste.

Postoji li veza između vidljive i nevidljive Crkve?

Postoji. To mi zovemo zajednicom svetih.

U čemu se sastoji zajednica svetih?

U molitvama i delima milosrđa živih članova za umrle s jedne strane, i u molitvama i zauzimanju umrlih za žive s druge strane.

Koje su glavne osobine Hristove Crkve?

Hristova Crkva je jedna, sveta, vaseljenska i apostolska.

Zašto za Crkvu kažemo da je jedna?

Zato što je ona jedno duhovno telo s jednom glavom Isusom Hristom, i s jednim Duhom Svetim koji boravi u njoj. Sv. apostol govori o sedmostrukom jedinstvu Crkve i kaže: Tu je „jedno telo, jedan Duh, jedna nada, jedan Gospod, jedna vera, jedno krštenje, jedan Bog i Otac svih" (Ef. IV, 4—6).

Šta se podrazumeva pod nezavisnošću pojedinih crkava u krilu istočne

Pravoslavne crkve?

One su nezavisne u upotrebi svog narodnog jezika u izvesnoj meri u spoljnom ustrojstvu, koje je podložno Kanonskom pravu. Inače, one su međuzavisne kao članovi jednog istog tela Hristovog, kao grane istog drveta, koje uzimaju hranu iz istog korena i kroz iste žile.

Koje su danas nezavisne crkve u Istočnoj pravoslavnoj crkvi?

Carigradska crkva, Jerusalimska, Aleksandrijska, Antiohijska, Grčka, Kiparska, Sinajska, Srpska, Bugarska, Ruska, Rumunska, Gruzijaska, Albanska, Poljska i Čehoslovačka.

Da li su one jednake među sobom?

One su jednake, zbog toga se i nazivaju sestrinskim crkvama. Ruska i balkanske crkve još zovu Carigradsku crkvu Majkom Crkvom, jer su primile hrišćanstvo iz Carigrada.

Koja je najviša vlast u Istočnoj pravoslavnoj crkvi?

Vaseljenski sabor, koji sačinjavaju predstavnici svih nezavisnih sestrinskih crkava.

Koja je najviša vlast u pomesnim crkvama?

Patrijarh, Mitropolit ili Arhiepiskop sa Saborom episkopa.

Može li se čovek spasti izvan Crkve?

He može, jer je Crkva riznica Božje blagodati bez koje se niko ne može spasti, kao ruka odsečena od tela.

Zašto se Crkva naziva svetom?

Zato što je ona osvećena svetošću njenog Osnivača, Isusa Hrista, Njegovim svetim rečima, delima, žrtvom, i stoga što je njen cilj da osveti ljude. I na kraju što je ona dala i stalno daje veliki broj svetih i mnogo mučenika.

Šta je rečeno u Svetom pismu o svetosti Crkve?

Evo jednog primera: „Hristos je zavoleo Crkvu i sebe predade za nju, da je osveti očistivši je kupanjem vodenim i rečju; da metne preda se slavnu Crkvu, koja nema mane ni mrlje, ili tako čega, nego da bude sveta i bez mane" (Ef. V. 25—27).

Da li grešnici koji se nalaze u Crkvi prljaju Crkvu svojim gresima?

Grešnici prljaju sebe, a ne Crkvu kao celinu, kao što dim iz dimnjaka ne može zagaditi celu atmosferu na zemlji.

Da li Crkva pomaže grešnicima da se poprave?

Vrlo mnogo. To i jeste vrlo važan zadatak Crkve da čisti grešnike od njihovih grehova i da ih učini svetim članovima svete Božje porodice.

Šta radi Crkva sa grešnicima koji uporno odbijaju poziv Crkve na pokajanje?

Ona ih odseca od svog tela kao nečiste udove prema Hristovim. rečima: „A ako li ne

poslušati Crkvu, da ti bude kao neznabožac" (Mat. XVIII, 17).

Zašto se Crkva zove vaseljenskom?

Zato što ona nije ograničena ni prostorom, ni vremenom, ni rasom, ni jezikom. Ona se obraća čitavom čovečanstvu. Vaskrsli Gospod je uputio svoje apostole: „Idite i naučite sve narode" ... (Mat. XXVIII, 19).

Postoji li još koji razlog da se Crkva naziva vaseljenskom?

Još se zove VASELjENSKOM i zbog toga što uključuje u sebe sve istine i sva sredstva koja su potrebna za spasenje svake ljudske duše u svetu

Zašto se Crkva zove apostolskom?

Zbog toga što su duh, učenje i rad Hristovih apostola potpuno očuvani u Crkvi.

Da li Crkva treba da se pokorava apostolima u svemu?

U svemu.

Zašto?

Zato što je Hristos izabrao apostole i dao im vlast da govore i rade u Njegovo ime. On je rekao: „A i vi ćete svedočiti, jer ste od početka sa mnom" (Jn. XV, 27).

Da li treba da slušamo apostole kao što slušamo Hrista?

Treba, jer je On rekao apostolima: „Ko vas prima i mene prima" (Mat. X, 40). I još više, On je osudio gradove koji ne budu primili apostole ovim strašnim rečima: „Zaista vam kažem: lakše će biti zemlji Sodomskoj i Gomorskoj u dan strašnoga suda, nego li gradu onome" (Mat. X, 15).

Koju je osobitu vlast dao Gospod svojim apostolima?

Da vezuju i razrešuju. „Što god svežete na zemlji, biće svezano na nebu, i što god razrešite na zemlji, biće razrešeno i na nebu" (Mat. XVIII, 18); i takođe u vezi s ovim: „Kojima oprostite grehe, oprostiće im se, i kojima zadržite, zadržaće im se" (Jn. HH, 23).

Šta je to apostolsko prejemstvo?

Zakonita jerarhija, tj. neprekinuti lanac prenošenja blagodati i vlasti u Crkvi od apostola na episkope i od episkopa na sveštenike i đakone rukopoloženjem.

Da li je naša stara Istočna crkva verno sačuvala apostolsko prejemstvo?

Jeste.

Nije li sreća i čast što smo rođeni i odgajeni u toj Crkvi?

Zaista jeste. Trebalo bi da budemo zahvalni Bogu i svojim roditeljima za ovo.

DESETI ČLAN SIMVOLA VERE

Kako glasi deseti član Simvola vere?

„Isposvedam jedno krštenje za oproštenje grehova".

Šta je krštenje?

To je početni sveti čin, ili sveta služba, kroz koju postajemo zakoniti članovi Crkve.

Koliko je svetih tajana u svetoj Pravoslavnoj crkvi?

Postoji sedam svetih tajana:

1. Krštenje,
2. Miropomazanje,
3. Pričešće,
4. Pokajanje,
5. Sveštenstvo,
6. Brak, i
7. Jeleosvećenje.

Zašto je samo sveta tajna krštenja pomenuta u Simvolu vere?

Najpre zato, što kroz svetu tajnu krštenja primamo blagodat, kao novorođena deca Božja, da budemo hrišćani. Tek posle ovoga dozvoljeno nam je da pristupamo svim drugim svetim tajnama radi našeg duhovnog uzrastanja.

Postoji li još koji razlog?

Razlog je i to što su u ono vreme, kada je Simvol vere bio formulisan, postojali sporovi između pravoslavnih otaca Crkve i nekih jeretika po pitanju svete tajne krštenja, dok o drugim svetim tajnama nije bilo sporova.

Zašto kažemo „jedno“ krštenje?

Zato što se sveta tajna krštenja vrši samo jednom nad istim licem i ne može biti ponovljena. Fizički smo rođeni samo jednom, tako i duhovno možemo biti rođeni samo jednom. Krštenje je naše duhovno rođenje.

JEDANAESTI ČLAN SIMVOLA VERE

Kako glasi jedanaesti član Simvola vere?

„Čekam vaskrsenje mrtvih“.

Šta znači to: „Vaskrsenje mrtvih“?

To znači da će Bog Svojom silom učiniti besmrtnim ne samo naše duše, već i naša tela. I to znači da će svaka besmrtna duša biti prema svojim delima odevena u svoje besmrtno telo?

Postoji li razlika među telima?

Postoji. Postoje prirodna tela i duhovna tela (I Kor. XV, 44).

Da li će mrtvi ustati istim telima u kojima su i sahranjeni?

Ne, jer ona tela su propadljiva. Oni će vaskrsnuti u duhovnim telima, koja nisu propadljiva.

Kako će Bog vaskrsnuti mrtve?

Svojom rečju, isto onako kao što je stvorio svet Svojom rečju, isto onako kao što je vaskrsao jednu umrlu devojku i umrlog mladića i Lazara, svojom rečju. Isto će se dogoditi i prilikom opšteg vaskrsenja: „Mrtvi će čuti glas Sina Božjeg i oživeti" (Jn. V, 25).

Šta će se dogoditi sa živima u momentu vaskrsenja mrtvih?

Njihova tela će se izmeniti „u tren oka" u duhovna tela, a prema njihovim delima i karakteru.

Kada će biti opšte vaskrsenje?

Na kraju sveta. kada nađe Bog da je broj spasenih i izabranih ispunjen.

U kakvom su stanju duše mrtvih do vaskrsenja?

To je stanje koje prethodi večnom blaženstvu ili večnim mukama, prema njihovim delima dokle su bili u telima na zemlji.

Kojim sudom je osuđena duša na privremeno blaženstvo, odnosno na privremeno mučenje?

Tzv. Posebnim ili Privremenim sudom.

Kada biva Poseban sud?

Odmah posle smrti ličnosti.

Na kome se sudu određuje večno blaženstvo ili večna muka?

Na poslednjem opštem sudu, koji ce zove i Straš ni sud.

Kada će biti Poslednji sud?

Na kraju sveta, posle vaskrsenja mrtvih.

Kakva je razlika između Posebnog i Poslednjeg suda?

Na Posebnom sudu sudi se samo duši jedne ličnosti, a na Opštem poslednjem sudu biće suđeno zajedno i duši i telu.

Zašto ne bi duše pravednika odmah posle odlaska iz ovog života uživale večno blaženstvo u Nebeskom carstvu?

Zato što one čekaju na sve nas ostale, na koje one nisu izgubile uspomenu i za koje se uvek i vatreno zalažu.

Ima li još koji razlog?

Ima. One čekaju da budu sjedinjene sa svojim vaskrslim telima, kao i Hristos. Mnoštvo ljudskih bića razlikovaće se od mnoštva anđela u Carstvu nebeskom što će biti u duhovnim telima, dokle su anđeli potpuno bestelesni.

DVANAESTI ČLAN SIMVOLA VERE

Kako glasi dvanaesti član Simvola vere?
„I život budućeg veka“.

Šta je to život budućeg veka?
To je život koji će doći posle naše smrti i vaskrsenja.

Kakav će biti život pravednika budućeg veka?
Pravi i puni život u prisustvu i zajedno s Bogom i sa Božjom nebeskom porodicom;
život kristalne čistote i božanske slave, večne svetlosti i radosti.

Šta je rekao Hristos o pravednicima u budućem veku?
On je rekao: „Tada će se pravednici zasjati kao sunce u Carstvu Oca svoga“
(Mat. XIII, 43).

Da li će pravednici imati istu slavu i blaženstvo?
Iako će svi oni uživati slavu i blaženstvo, prema rečima apostola (II Kor. II, 4), oni
će se razlikovati kao što se razlikuju sunce, mesec i zvezde jedno od drugog, kao što
je rečeno: „Druga je slava suncu, a druga mesecu, i druga slava zvezdama; jer ce
zvezda od zvezde razlikuje u slavi“ (I Kor. XV, 41).

Zašto ne bi Bog po svom neograničenom milosrđu spasao i uporne grešnike,
zlotvore i ateiste?
Zato što oni ne žele da budu spaseni. Oni odbacuju Božji poziv, preziru krst
Hristov, protive se Božjem zakonu, gone Crkvu i one koji veruju; jednom rečju, staju na
stranu Satane protiv Boga i nikada se ne kaju. „Oni ne verovaše istini, već se
radovahu nepravdi“ (II Kor. II, 12).

Mogu li se grešnici pokajati posle smrti?
He mogu. Samo u ovom svetu ljudi mogu da biraju: ili da budu dobrovoljne sluge
Hristove, ili Satane. Posle smrti svako će se pridružiti svome gospodaru, koga je
izabrao i sledovao u svome životu. Gospod Isus je rekao o svojim slugama: „Gde sam
ja, onde i sluga moj neka bude“ (Jn. XII, 26).

GLAVA III SEDAM SVETIH TAJANA

[Sadržaj](#)

Šta nazivamo svetom tajnom?

Sveta tajna je vidljiva sveštena radnja, kroz koju nevidljiva spasavajuća sila, koja se zove Božja blagodat, prenosi čudotvorne darove na one koji je primaju.

Šta je Božja blagodat?

Božja blagodat, to su oni Božji darovi, koje Bog Otac daje kroz Svetoga Duha, a po zaslugama Sina.

Koji su to darovi?

Svi mogući dobri darovi koji su neophodni za naše preporođenje osvećenje i spasenje.

Da li se spasavamo samo Božjom blagodaću?

Da, ako slobodnom voljom usvajamo Božju blagodat verom, koja se izražava kroz dobra dela.

Koliko svetih tajana ima u Pravoslavnoj crkvi?

Ima ih sedam: krštenje, miropomazanje, pričešće, pokajanje, sveštenstvo, brak i jeleosvećenje.

Koje se svete tajne mogu ponoviti, a koje ne mogu?

He mogu se ponoviti: krštenje, miropomazanje i sveštenstvo. Ostale mogu.

SVETA TAJNA KRŠTENJA

Šta je sveta tajna krštenja?

To je sveta tajna kojom se lice koje se krsti čisti od svih grehova, i nasleđenih i ličnih, i kao novorođeno dete Božje uključuje se u Crkvu Hristovu.

Koja je najvažnija radnja u ovoj svetoj tajni?

Trokratno pogrūžavanje u vodu u ime Svste Trojice: Oca, i Sina, i Svetoga Duha sa odgovarajućim molitvama sveštenika.

Čijom zapovešću smatramo da je krštenje neophodno za svakog člana Crkve?

Hristovom zapovešću:

Prvo, sledujući Njegovom sopstvenom primeru;

Drugo, držeći se Njegove zapovesti koju je dao svojim učenicima: „Idite, dakle. i naučite sve narode. krsteći ih u ime Oca, i Sina i Svetoga Duha" (Mat. XXVIII, 19).

Treće, čuvajući Njegovu strogu opomenu: „...Ako se ko ne rodi vodom i Duhom, ne može ući v Carstvo Božje" (Jn. 111,5).

Kakvo značenje ima trokratno pogrūžavanje i vađenje iz vode lica koje se krsti?

Trokratno pogružavanje označava smrt u gresima protiv Svete Trojice, a trokratno izlaženje iz vode označava život u Svetoj Trojici.

Koje tri stvari sveštenik zahteva od lica koje sekrsti?

Odricanje od Satane, pokajanje i pravo veroispovedanje (Simvol vere).

Kada se krste deca, ko u njihovo ime izgovara odricanje, kajanje i veroispovedanje?

Kum, koji jamči u ovom slučaju.

Koja je dužnost kuma?

Da poučava, ili da pomaže poučavanju u svim hrišćanskim istinama i vaspitavanju deteta koje je kršteno.

Kakvo se poštovanje ukazuje kumu?

Među pravoslavcima, kumu se ukazuje veliko poštovanje kao duhovnom ocu.

Zašto je potrebno da se deca krštavaju?

Prvo, iz bojazni da dete, ako umre nekršteno, bude isključeno iz hrišćanske porodice i da se tako na Poslednjem sudu pojavi među neznabošcima. Drugo, zato što su apostoli krštavali decu (D. ap. X, 44; I Kor. I, 16).

Treće, Gospod Isus je mnogo voleo decu. On je zapovedio: „Pustite decu neka dolaze k meni...” (o. X, 14)

Kako se smatraju roditelji koji neodgovorno dozvole da im deca umru nekrštena?

Kao ubice svoje rođene dece.

Šta treba da se radi ako nema sveštenika, a dete je vrlo bolesno?

U tako ozbiljnom slučaju Crkva dozvoljava da svaki hrišćanin, ili hrišćanka mogu izvršiti krštenje u najkraćem obliku, tj. pogružavanjem deteta u vodu i izgovaranjem: „Krstava se sluga Božji (ime) u ime Oca, i Sina, i Svetoga Duha; Amin.” Ako dete preživi, sveštenik će dopuniti krštenje i izvršiti svetu tajnu miropomazanja.

SVETA TAJNA MIROPOMAZANJA

Šta je sveta tajna miropomazanja?

To je sveta tajna kroz koju kršteno lice dobija darove Svetoga Duha u snazi, mudrosti i drugim darovima koji mu pomažu da čuva pravu veru i da živi svetim životom.

Kako se vrši ova tajna nad krštenim licima?

Sveštenik pomazuje pojedine delove tela krštenog lica svetim mirom izgovarajući reči: „Pečat dara Duha Svetoga. Amin”.

Odakle su uzete ove reči?

Od svetog apostola Pavla, koji je rekao: „A Bog koji nas utvrdi s vama u Hristu i pomaza nas, koji nas zapečati i dade zalag Duha u srca naša” (II Kor. I, 21—22).

Zašto se najpre pomazuje čelo?

Da se osveti razum i da razmišlja o Bogu i Njegovom zakonu.

Zašto grudi?

Da se osveti srce i da ljubi Boga.

Zašto oči?

Da se osvete i da vide Božje dobro u svakom stvorenju.

Zašto uši?

Da se osvete i da slušaju reči Božje.

Zašto obrazi?

Da se osvete i izražavaju radost zbog učinjenog dobra i stida zbog greha.

Zašto usta?

Da se osvete s ciljem da mogu slaviti Gospoda Boga i da uvek govore istinu i dobro.

Zašto ruke?

Da se osvete da bi uvek činile dobra i plemenita dela pred Bogom.

Zašto noge?

Da se osvete i da bi išle pravim hrišćanskim putem koji vodi u Carstvo Božje.

Kako bismo to mogli reći ukratko?

Da se osveti ceo čovek, i duša i telo, da bude svet kao što je Bog svet.

Da li je pravilno vršiti svetu tajnu miropomaza-nja odmah posle krštenja?

Pravilno je prema Svetom pismu i prema Svetom predanju. jer krštenje vodom označava očišćenje, a miropomazanje označava osvećenje Duhom Svetim. Čitajte ove odeljke: I Jn.

II, 20—27; II Kor. I 21—22; Dela ap. VII, 14—16. Jedno od drugoga ne treba odvajati (čitajte takođe knjigu Izlaska XXIX, 4—7).

Da li svetu tajnu miropomazanja vrši sveštenik?

Da, ali ne bez učešća episkopa u njoj.

Episkopi pripremaju i osvećuju sveto miro, bez koga sveštenik ne može svršiti svetu tajnu miropomazanja.

Da li je u Starom zavetu postojala praksa kao prasluka svete tajne miropomazanja?

Da. Stari carevi su bili pomazivani (I Samuilova X, 1; XVI, 13, Ps. LXXIX, 20). Sada su svi hrišćani miropomazani, jer nas je Hristos učinio da budemo „sveštenici i carevi pred Bogom Njegovim Ocem" (Otkriv. I, 6).

SVETA TAJNA PRIČEŠĆA

Šta je sveta tajna pričešća?

To je sveta tajna u kojoj pobožni hrišćani pod vidom hleba i vina primaju istinito

telo i krv Gospoda našeg Isusa Hrista.

Ko je ustanovio svetu tajnu pričešća?

Gospod naš Isus Hristos pred svojim učenicima na poslednjoj večeri, uoči svoga stradanja i smrti.

Kako je On ustanovio ovu svetu tajnu?

To je opisano u sv. Jevanđelju: „I kad jeđahu, uze Isus hleb i blagoslovivši ga prelomi ga i davaše učenicima, govoreći: uzmite, jedite ovo je telo moje. I uze čašu i davi hvalu dade im govoreći: pijte iz nje svi; jer je ovo krv moja novoga zaveta koja će se proliti za mnoge radi otpuštanja greha" (Mat. XXII, 26—28).

Za vreme koga bogoslužjenja se u crkvi priprema i prima sveta tajna pričešća?

Za vreme najvažnijeg crkvenog bogoslužjenja, koje se zove Sveta liturgija.

Zašto je sveta liturgija najvažnija od svih crkvenih bogoslužjenja?

Zato što ona prikazuje čitavu dramu Hristova života od Njegovog rođenja do Njegovog vaznesenja na nebo.

Koji je najvažniji momenat na svetoj liturgiji?

Osvećenje hleba i vina koje vrši episkop ili sveštenik.

Zašto se ova sveta tajna vrši neprestano u crkvi?

Zašto je Hristos zapovedio: „Ovo činite za moj spomen" (Lk. XXII, 19).

Zašto je potrebno da se pričešćujemo?

Zato što od toga zavisi naš večni život. Hristos je rekao: „Ko jede moje telo i pije moju krv ima život večni, i ja ću ga vaskrsnuti u poslednji dan" (Jn. VI, 54).

Kakve su posledice neprimanja pričešća?

U tom slučaju smo u smrtnoj opasnosti, jer je Gospod rekao sasvim jasno: „Ako ne jedete tela Sina Čovečjega i ne pijete krvi Njegove, nećete imati života u sebi" (Jn. VI, 53).

Kako treba da se pripremamo za svetu tajnu pričešća?

Postom i molitvom, ispovedanjem svojih grehova i opraštanjem onima koji su se o nas ogrešili.

Šta primamo kroz svetu tajnu pričešća?

Primamo samoga živoga Hrista u sebe, i tako sjedinjeni s Njim, imamo večni život, prema Njegovim rečima: „Ko jede moje telo i pije moju krv stoji u meni i ja u njemu" (Jn. VI, 56). „Ko jede mene i on će živeti mene radi" (Jn. VI, 57)

Može li se to objasniti nekim upoređenjem?

Deca uzimaju mleko od svojih majki, koje je u stvari materino telo i krv, ali tom

hranom tela rastu. Slično mi u sv. pričešću uzimamo telo i krv Hristovu i tom hranom naše duše rastu i sazrevaju.

Šta bi se još moglo reći o ovoj hrani naših duša?

Naša tela su od zemlje, stoga se hrane zemaljskom hranom, ali su naše duše od nebeske

suštine, stoga se moraju hraniti nebeskom hranom. I Hristos je rekao za Sebe: „Ovo je hleb koji je sišao s neba" (Jn. VI, 58).

Koliko bi puta trebalo da se pričešćujemo?

Najmanje četiri puta godišnje (u toku četiri posta). Ali je preporučljivo pristupiti sv. pričešću što češće, što je u zavisnosti od pripravnosti pričesnika. Osobito je važno pričešćivanje u bolesti.

Koju molitvu treba da izgovorimo pre primanja svete tajne pričešća?

„Verujem, Gospode, i ispovedam da si Ti zaista Hristos, Sin Boga živoga, koji si došao u svet da spaseš grešnike od kojih sam prvi ja. Još verujem da je ovo istinito i prečisto telo Tvoje i da je ova sama prečista krv Tvoja.

Stoga Ti se molim: pomiluj me i oprosti mi sagrešenja moja, učinjena hotimično ili nehotimično, rečju, delom, svesno i nesvesno, i udostoj me da se bez osude pričestim svetim Tajnama Tvojim za op-roštenje greha i za život večni"

SVETA TAJNA POKAJANJA

Šta je sveta tajna pokajanja?

To je sveta tajna kroz koju se opraštaju naši gresi, ako se ispovede, i kroz koju dobijamo izmirenje s Bogom.

Koji se gresi opraštaju kroz svetu tajnu pokajanja, a koji ne?

Svi gresi koje smo učinili posle krštenja i koje smo ispovedili svešteniku i za koje smo se pokajali.

Ipak ne može biti oprošten nasledni greh samo pokajanjem bez krštenja. Takođe neki smrtni gresi ne mogu biti oprošteni „ni na ovom, ni u budućem svetu" prema Hristovim rečima (Mat. XII 31).

Šta je potrebno za ovu Svetu Tajnu?

Ispovedanje grehova. pred sveštenikom, posle koga sveštenik čita molitve i u ime Svete Trojice razrešava lice koje se kaje.

Kako znamo da su licu koje se kaje gresi oprošteni?

Znamo iz Svetog pisma i Svetog predanja. Hristos je oprostio grehe pokajniku, a isto su to činili i apostoli. Iz Svetog predanja znamo za mnoge primere grešnika, koji su se pokajali za svoje grehe, popravili se u životu i postali svetitelji.

Ko je dao vlast episkopima i sveštenicima da opraštaju grehove?

Sam Gospod Isus Hristos, koji je rekao svojim apostolima: „Primite Duha Svetoga. Kojima oprostite grehe, oprostiće im se; i kojima zadržite, zadržaće se" (Jn. XX, 22—23).

Ako je nekome ko se ogrešio oprosteno od strane onoga o koga se ogrešio, da li je potrebno da takav ide i kod sveštenika radi ispovesti?

Preporučljivo je, jer svaki greh koji smo naneli ljudima, naneli smo isto tako i Bogu. Nema greha koji ne vređa Boga. Stoga je potrebno da idemo uvek kod Božjeg sveštenika radi ispovesti i oprostaja.

S kakvim duhovnim raspoloženjem treba da idemo kod sveštenika na ispovest?
S iskrenim kajanjem i skrušenim srcem; isto tako sa osećanjem praštanja svima koji su se o nas ogrešili, i sa odlukom da se pokoravamo svešteniku koji vrši ispovest ukoliko naloži epitimiju.

Kakvu epitimiju (kaznu) može sveštenik da nam naloži?

Različitu epitimiju, prema ozbiljnosti naših grehova, npr. da postimo, da se molimo, da damo naknadu nekome koga smo oštetili, da činimo dela milosrđa, ili, čak, da ne pristupamo svetoj tajni pričešća za izvesno vreme.

Da li treba da pristupamo često svetoj tajni pokajanja?

Što češće to bolje. Neophodno je ispovedati se pre pristupanja svetoj tajni pričešća. Krajnje je nužno u bolesti jer ne znamo vreme svoje smrti. Stoga je potrebno da budemo spremni, sasvim spremni da se sjedinimo s nebeskom Božjom porodicom, kao pokajana, oslobođena od greha i blagoslovena deca Božja.

SVETA TAJNA SVEŠTENSTVA

Šta je sveta tajna sveštenstva?

To je sveta tajna u kojoj Duh Sveti kroz polaganje ruku episkopa daje blagodat i pravo onome koji se rukopolaže za episkopa ili sveštenika da svršava ostale svete tajne i da rukovodi verskim životom ljudi.

Koliko ima stepena u svetoj tajni sveštenstva?

Tri stepena: episkop, sveštenik i đakon.

Kakva je razlika u ova tri stepena sveštenstva?

Episkop može da svršava svih sedam svetih tajana, sveštenik sve osim sv. tajne sveštenstva, a đakon pomaže episkopu i svešteniku, ali sam ne može svršavati nijednu od svetih tajana.

Koji su niži činovi u Pravoslavnoj crkvi?

Čteci, ipodačakoni i đakonise.

Ko rukopolaže episkopa?

Dva ili više episkopa.

Ko rukopolaže sveštenika?

Episkop.

Čiji su naslednici episkopi?

Episkopi su naslednici apostola.

Ko je ustanovio u Crkvi jerarhiju?

Sam Gospod Hristos kao prvi Prvosveštenik (Jevr. V, 4—6). On, kao izvor svake vlasti i prava u Njegovoj Crkvi, dao je apostolima vlast da uče, isceljuju i opraštaju grehe.

Šta onda predstavlja celinu jerarhije?

Najpre Hristos kao večni Prvosveštenik i glava Crkve, onda od Njega apostoli, pa od apostola episkopi, i od episkopa sveštenici i đakoni.

Zašto je neophodno polaganje ruku u ovoj svetoj tajni?

To su najpre činili apostoli (I Tim. IV, 14; V, 22.). Polaganje ruku u ovoj svetoj tajni prenosi se na lice koje se rukopolaže duhovna sila i tako se postiže zakonita veza crkvene vlasti i sveštenoslužnja

Da li može postojati crkvena zajednica, a da ne priznaje i da se ne pokorava episkopu?

Ne može postojati, jer se takva crkvena zajednica odeljuje od tela Vaseljenske pravoslavne crkve i lišava sebe blagodati Božje.

Zašto zovemo sveštenika „Ocem“?

Zato što smo preko sveštenika u svetoj tajni krštenja preporođeni u decu Božju; preko njih u svetoj tajni pričešća dobijamo nebesku hranu (Hristovo telo i krv); u svetoj tajni pokajanja preko njih dobijamo oproštenje od svojih grehova, a u ostalim svetim tajnama naročite darove Svetog Duha. Pored toga, sveštenici se za nas neprestano mole, uče nas, savetuju, opominju nas i nama rukovode. Prema tome, oni su zaista naši duhovni oci. Svakako oni moraju biti dostojni tog imena i te velike službe.

SVETA TAJNA BRAKA

Šta je sveta tajna braka?

Sвета tajna braka ili venčanje je sveta tajna kroz koju Sveti Duh sjedinjuje u jedno biće hrišćana i hrišćanku koji pred sveštenikom nepokolebljivo izjave da će se ceo svoj život uzajamno voleti i jedno drugom biti verni, i koji primaju blagoslov za rađanje i vaspitanje dece.

Kako je Bog blagoslovio prvu bračnu zajednicu?

Gospod Bog je u Raju blagoslovio naše praroditelje Adama i Evu i rekao im: „Rađajte se, i množite se i napunite zemlju“ (Postanje, I, 28).

Kakvo je ovo jedinstvo muža i žene u braku?

To je nešto najbliže od svih ljudskih odnosa, jer je rečeno: „Čovek će ostaviti oca svoga i mater svoju, i prilepiće se ženi svojoj, i biće dvoje jedno telo“ (Postanje, II,

24).

Da li je Gospod Hristos potvrdio ovaj stari zakon o braku?

Da. On je ponovio iste reči Staroga zaveta, i govoreći protiv razvoda braka, dodao: „Što je Bog sastavio, čovek da ne rastavlja" (Mat. XIX, 6).

Da li je Gospod Hristos osvetio brak?

On je osvetio brak Svojim prisustvom na svadbi u Kani Galilejskoj i pretvaranjem na toj svadbi vode u vino (Jn. II).

Da li je On time dao dublji smisao braku?

Da, isto kao što se voda promenila u vino, tako se Njegovim prisustvom telesna ljubav menja u duhovnu ljubav dveju duša.

Da li je Novi zavet uneo neku promenu u pogledu rađanja dece?

Rađanje dece u prehrišćanskom vremenu imalo je za cilj „napuniti zemlju", dok hrišćanski brak ima za cilj napuniti Hristovu Crkvu i na zemlji i na nebu, konačno — napuniti Raj.

Ima li hrišćanski brak neki dublji simbolički značaj?

Ima. Sveti ap. Pavle upoređuje bračnu vezu muža i žene s vezom Hrista i Njegove Crkve: „Muž je glava žene kao što je Hristos glava Crkve". Kao što čovek i žena u braku postaju jedno, tako su jedno i nerazdvojni Hristos i Njegova Crkva.

SVETA TAJNA JELEOSVEĆENJA

Šta je sveta tajna jeleosvećenja?

Sвета tajna jeleosvećenja sastoji se iz molitava sveštenika i pomazivanja bolesnika osvećenim uljem, kroz koje deluje Božja blagodat za ozdravljenje bolesnika.

Šta ovde znači bolest?

Oboljenje duše ili tela.

Kako deluje Božja blagodat u ovoj svetoj tajni?

Ona leči telo od njegovih nemoći i dušu čisti od njenih grehova.

Od kog se vremena ova tajna vršila u Crkvi?

Od Hristovog vremena. Po zapovesti Hristovoj apostoli su išli da propovedaju Jevanđelje, i, među drugim ljudima, „pomazivali jelejem mnoge bolesnike i lečili ih" (Marko VI, 13).

Kako je preneseno vršenje ove svete tajne na episkope i sveštenike?

Zapovešću apostola. Sveti ap. Jakov piše sasvim jasno: „Boluje li ko među vama, neka dozove starešine crkvene, te neka čitaju molitvu nad njima i neka ga pomažu uljem u ime Gospodnje. I molitva ve re pomoći će bolesniku, i podignuće ga Gospod, i ako je greh učinio oprostiće mu se" (Jak. V, 14—15).

Da li se sveta tajna jeleosvećenja vrši samo nad teškim bolesnicima i onima koji umiru?

He, ova čudotvorna sveta tajna vrši se i nad onima koji su lakše bolesni.

UČENJE ISTOČNE PRAVOSLAVNE CRKVE O SVETIM TAJNAMA

Skica sedam tajana koje obuhvataju i osvećuju svako ljudsko biće

CRKVA KAŽE: SVET KAŽE:

I. Krštenje: očišćenje ljudi od svih grehova (poniranje), što se podudara sa svetovnim učenjem o čistoći

VODA

II. Miropomazanje: osnaženje, prosvećenje Duhom Svetim, koje se podudara sa svetovnim traženjem obrazovanja i vaspitanja

SAZNANJE

III. Pričešće: Hranjenje duše Božjim hlebom i vinom, koje odgovara fizičkoj potrebi za ishranom

HRANA

IV. Brak: Samopredavanje - sudelovanje, koje odgovara društvenoj pomoći i razmnožavanju

DOBROČINSTVO

V. Pokajanje: Samoosuda, pranje suzama ličnih grehova, što odgovara svetovnom učenju o pravdi

PRAVO

VI. Jeleosvećenje: Lečenje duše, koje odgovara medicinskom lečenju; Bolnice ZDRAVLJE

VII. Rukopoloženje („Sveti činovi“) upravljanje - rukovođenje ka Bogu, što odgovara potrebi za poretkom, vlašću i službom u društvenom životu

GLAVA IV STAROZAVETNI BOŽJI ZAKON

[Sadržaj](#)

Postoje tri Božja zakona:

Najstariji,

Stari, i

Novi ili poslednji.

Najstariji Božji zakon nije bio pisan. On je upečaćen u ljudska srca i savesti, kao što kaže sv. apostol Pavle o neznabošcima, koji iako „ne imajući zakona, sami od sebe čine što je po zakonu; oni ne imajući zakona sami su sebi zakon“, naime, „zakon je napisan u njihovim srcima, budući da im savest svedoči“ (Rim. I, 19—20; II, 14—15).

Ovaj najstariji napisani zakon je opšti za sve potomstvo Adamovo. On je takođe prenošen usmeno sa generacije na generaciju preko praotaca i sačuvan je kao Sveto predanje kroz mnoge vekove.

Ali neprestanim uticajem Satane i zbog ljudske izopačenosti, ovaj osnovni i prirodni zakon je iščezavao iz ljudskih srca. Stoga je Bog preko Mojsija, oko petnaest vekova pre Hrista, predao pisani zakon. Ovaj pisani zakon zove se Starozavetni Božji zakon. Nijedan od ova dva zakona nije mogao da spase ljudski rod od tri glavna zla: od Satane, od greha i od smrti. Oni su bili samo pripremni zakoni za novi ili poslednji zakon Božji. I ovaj novi i poslednji zakon Božji je dat preko Gospoda našeg Isusa Hrista.

Šta je Starozavetni Božji zakon?

To je zakon koji je Bog dao preko Mojsija na brdu Sinaju napisan na dve kamene tablice i koji je sadržavao deset zapovesti.

Kako glase ovih deset zapovesti?

1. Ja sam Gospod Bog Tvoj; nemoj imati drugih bogova osim mene.
2. He pravi idola niti kakva lika od onoga što je gore na nebu, ili dole na zemlji, ili u vodi ispod zemlje. Nemoj im se klanjati niti im služiti.
3. He uzimaj uzalud imena Gospoda Boga svoga.
4. Sećaj se dana odmora da ga svetkuješ; šest dana radi i svršuj sve svoje poslove, a sedmi dan je odmor Gospodu Bogu tvome
5. Poštuj oca svoga i mater svoju, da ti dobro bude i da dugo poživiš na zemlji.
6. He ubij.
7. He čini preljube.
8. He kradi.
9. He svedoči lažno na blišnjega svoga.
10. He poželi kuće blišnjega svoga, ne poželi žene blišnjega svoga, ni sluge njegovog, ni sluškinje njegove, ni vola njegovog, ni magarca njegovog, niti išta što je blišnjega tvoga.

Kako je bilo izloženo ovih deset zapovesti na dve tablice?

Na prvoj kamenoj tablici bile su napisane četiri zapovesti koje uređuju naše odnose prema Bogu; a na drugoj kamenoj tablici bilo je napisano šest zapovesti koje uređuju

naše odnose prema čoveku.

PRVA ZAPOVEST BOŽJA

Šta nam je naređeno prvom zapovešću Božjom?

Da verujemo u jednoga Boga, koji je jedini istiniti Bog, i da odbacimo verovanje u mnoge bogove kao greh i obmanu.

Nije li bilo prirodno za ljude u ono vreme da veruju u jednoga Boga kao što je i danas za nas?

Bilo je prirodno u početku, ali umnožavanjem ljudskih grehova i prestupa pomračena je ljudska svest i ljudi su fantazijom izmislili mnoge bogove prema svojim strastima i uticajem Satane.

Kako grešimo protiv vere u jednoga Boga?

1. Obožavanjem tzv, velikih ljudi umesto Boga;
2. Obožavanjem stvari umesto Boga, bilo Božjih stvorenja ili ljudskih dela;
3. Dopuštanjem da u naša srca uđe sumnja o postojanju Boga;
4. Učenjem o Bogu koje se razlikuje od vere naših otaca;
5. Odvajanjem od Vaseljenske crkve;

Da li ova zapovest zabranjuje da poštujemo svetu Djevu Mariju, anđele i svetitelje?

Ne zabranjuje, jer ih ne obožavamo kao Boga, već ih poštujemo kao najdostojnije članove Božje porodice.

Zašto ce onda molimo svetiteljima?

Zato što je rečeno da Bog ispunjava volju onih koji Njega ljube. Svetitelji su najveći ljubitelji Boga. Njihovim posredništvom Bog nam pomaže, a TO znamo iz iskustva.

DRUGA ZAPOVEST BOŽJA

Šta nam je naređeno drugom zapovešću Božjom?

Da ne obožavamo nikoga drugog osim jednoga Boga. Kao što je ranije rečeno, zabranjuje nam ce da obožavamo ma koje stvorenje Božje ili delo ljudsko kao Boga. Bog je iznad svih svojih i ljudskih dela.

Zašto onda poštujemo ikone?

Mi poštujemo ikone kao blagoslovene predstave jedinog živog Boga, Njegovih anđela, svetitelja i mučenika, koji su naši prijatelji i posrednici.

Kada se molimo pred ikonom, kome se molimo?

Živome svetitelju na nebu, čije je lice izobraženo na ikoni, a preko svetitelja jednome Bogu, Caru svih svetitelja.

Kada celivamo ikonu, šta celivamo?

Našim usnama celivamo lik svetitelja, a našim mislima i srcima celivamo pravog svetitelja kao živu i stvarnu ličnost u Nebeskoj crkvi.

Ko prigovara Pravoslavnoj crkvi zbog poštovanja i molitava upućenih svetiteljima?

Isključivi protestanti, koji nisu imali duhovnog iskustva u zajedničarenju sa svetiteljima i koji ne razumeju da je glavno Hristovo delo u tome da od vernih i prepороđenih ljudi stvori porodicu Božju sa najbližim odnosima i dodirom Božje dece na nebu i Božje dece na zemlji.

1

Kao što su Rimljani obožavali svoje imperatore;

2

Obožavanje sunca, zvezda i prirode uošpte;

3

To se zove skepticizam;

4

To se zove jeres;

5

To se zove raskol.

Kako se još greši protiv vere u jednoga Boga?

Kada postupamo tako da nam stomak postane bog prekomernim jedenjem i pijenjem (Filip. III, 19), ili novac, ili imanje (Kol. III, 5), ili naša sopstvena ličnost, ili država, ili nacija, civilizacija i dr.

TREĆA ZAPOVEST BOŽJA

Šta nam je naređeno trećom zapovešću Božjom?

Da ne pominjemo ime Božje uzalud i u nepristojnim razgovorima.

Šta nam je naročito zabranjeno ovom Božjom zapovešću?

Zabranjeno je:

Da se služimo nepristojnim rečima kad govorimo o Bogu;

Da se služimo imenom Božjim radi potvrđivanja beznačajnog pričanja ili čak i laži;

Da govorimo proste, sramne reči i da se kunemo;

Da kršimo zavet dat Bogu zakletvom.

Kako treba da pominjemo ime Božje?

Retko, samo u molitvi i uvek sa velikim poštovanjem, jer TO je najsvetije ime od koga demoni drhte, kojim se blagosiljaju ličnosti i stvari, leče bolesti i osvećuju usta koja ga izgovaraju.

ČETVRTA ZAPOVEST BOŽJA

Šta nam je naređeno četvrtom zapovešću Božjom?

Da praznujemo Božji dan kao dan odmora.

Šta znači subota na originalnom jeziku?

Znači dan odmora, jer za šest dana je Bog stvorio nebo i zemlju, a sedmog dana se odmorio.

Zašto priznajemo nedelju kao dan odmora?

Zato što je Gospod naš Isus Hristos u Nedelju vaskrsao iz mrtvih, dokle je u subotu delovao u Adu, propovedajući Jevanđelje umrlima i spasavajući ih.

Koji je bio dan odmora za Hrista?

Nedelja, kada je zadobio pobedu nad poslednjim neprijateljem, tj. nad smrću. Na Veliki petak je pobedio naše grehe, u subotu je pobedio carstvo Satane u Adu a u Nedelju pobedio je smrt Svojim Vaskrsenjem. Tako se slavno završilo delo ljudskog spasenja. I tek tada se On odmarao. Stoga je Nedelja Njegov i naš dan odmora.

Kako treba da praznujemo nedelju kao sveti dan?

Radosno, zbog Hristove pobede nad smrću;

Uzdržavanjem od svakodnevnih poslova;

Molitvom u domu i u hramu;

Čitanjem Svetog pisma i drugih duhovnih knjiga;

Razmišljanjem o svojim delima i mislima iz prošlih šest dana;

Posećivanjem bolesnika i delima milosrđa;

Odmaranjem i unutarnjim slavljenjem Boga, Presvete Bogorodice, anđela i svetitelja.

Ali ovo jedno da vam ne bude nepoznato, ljubazni, da je jedan dan pred Gospodom kao hiljada godina, i hiljada godina kao jedan dan. (II Posl. Petr. 3,8; Psal. 90,4)

PETA ZAPOVEST BOŽJA

Šta nam se naređuje petom zapovešću Božjom?

Da poštujemo svog oca i svoju mater.

Kako treba da poštujemo svoje roditelje?

Treba da ih cenimo, da slušamo njihove savete, da budemo pažljivi prema njihovim iskustvima, da im budemo zahvalni i da ih volimo kao što oni nas vole; da ih pomažemo u starosti, a posle njihove smrti da ih se sećamo u molitvama i da činimo dobročinstva za njihov pomen.

Zašto treba toliko da poštujemo svoje roditelje?

Prvo, iz jasnih razloga: preko njih Bog nam je dao život i biće, njihovom samopregornom brigom i neprocenjivim staranjem i žrtvama mi smo odrasli i vaspitani.

Drugo, jer naši roditelji kao jedno telo simvolišu Boga Oca, kao što mi simvolišemo

Boga Sina. Tako su naši odnosi prema našim roditeljima simbol naših odnosa prema Bogu, Svetoj Trojici u Jedinici.

Treće, kako mi poštujemo ili ne poštujemo svoje roditelje, tako će i naša deca da nas poštuju ili ne poštuju, kao što dokazuje dugo iskustvo roda ljudskog.

Kakva je kazna zbog nepokoravanja ovoj zapovesti Božjoj?

Vrlo teška. U Starom zavetu Bog je naredio da će onaj „ko psuje svoga oca ili svoju mater biti pogubljen" (Izl. XXI, 17). Noje je prokleo Hamovo potomstvo, jer se Ham narugao golotinji svoga oca. Takođe je Avesalom kažnjen strašnom smrću, jer se pobunio protiv svoga oca cara Davida (II Samuil. XVIII, 9).

Ima li u Svetom pismu primera da su blagoslovena deca koja slušaju svoje očeve? Vrlo mnogo. Divan je primer sinova i unuka Rahavovih, koji su poslušali zapovesti svojih otaca da ne piju vina, zbog čega ih je Bog blagoslovio (Jerem. XXXV, 6, 19).

Da li je Gospod Isus poštovao ovu zapovest?

Jeste, i delima i rečima (Mat. XV, 3—7; Lk. II, 51; Jn. XIX, 26).

Da li nas poštovanje roditelja pomaže u nečem drugom?

Da, poštovanjem roditelja mi se vežbamo i spremamo na poštovanje autoriteta, bilo duhovnih, bilo svetovnih.

ŠESTA ZAPOVEST BOŽJA

Šta nam je zabranjeno šestom zapovešću Božjom?

Zabranjeno je da ubijamo svoga bližnjega iz zavisti, ili mržnje, ili zbog koristi, ili zbog osvete.

Zašto je zabranjeno ubijanje bližnjega?

Bog je stvorio čoveka po svojoj slici i On mu je dao život. Sledstveno: ubijanjem čoveka ustajemo protiv Božjeg podobija u njemu i protiv Božje svojine. Što ne možemo dati, nemamo pravo ni oduzimati.

Kako treba da gledamo na samoubistvo?

Ono je ravno ubistvu. Naš život ne pripada nama već Bogu.

Šta treba da mislimo o ubistvu u ratu?

Postoje različite vrste rata. U Starom zavetu je često govoreno o ratu kao „Božjem ratu". Pod ovim se razume rat za pravdu protiv užasa nepravde. U takvom ratu opravdano je ubijanje i smatrano zaslugom biti ubijen (Izl. XIV, 13—14; XXXI, 6—8; II Dnev. HH, 15).

Postoje li različite vrste ubica u mirnom vremenu?

Postoje ubice tela i ubice duša. Ubice duša su o.ni koji ubijaju ljudske duše kvareći ih i odvajajući ih od Boga, budući da su sami iskvareni i bezbožni.

Zašto su dvoboji zabranjeni?

Jer koji učestvuju u dvoboju ne poštuju ni crkvene ni državne zakone. U dvoboju može nevina strana da bude ubijena, a kriva da bude pošteđena.

Kako da shvatimo biblijsko odobrenje dvoboja između Davida i Golijata?

To nije bio dvoboj zbog ličnih razmirica između Davida i Golijata, već borba između vojske istinitog Boga i vojske Božjih neprijatelja, idolopoklonika. David je išao protiv zaštitnika neznaboštva i Božjim nadahnućem i Božjom silom je pobedio. To nam je divna pouka o Božjem rukovođenju i Njegovoj moći, i nema sličnosti s običnim dvobojima.

Ko je najstariji i najveći ubica u svetu?

Đavo, za koga je Hristos rekao: „On je ubica od početka“ (Jn. VIII, 44). Da ga Bog ne sprečava, on bi poubijao sva ljudska bića. Ostale ljudske ubice su oruđa i instrumenti đavola.

Iz kojih motiva đavo želi istrebljenje ljudskog roda?

Iz mržnje i zlobe, jer on zna da je ljudima određeno da naslede Carstvo nebesko koje je ludo izgubio. Stoga se đavo i zove čovekomrzac.

Iz kojih motiva Bog štiti i čuva ljudske živote?

Iz ljubavi prema ljudima. Stoga se Bog zove Čovekoljubac.

SEDMA ZAPOVEST BOŽJA

Šta se zabranjuje sedmom Božjom zapovešću?

Zabranjuje se nezakoniti polni odnos, kao: preljuba, polni odnos pre braka i druge vrste „niskih sklonosti“, koje prorodno upotrebljavanje tela „menjaju u protivprirodno“, kao što kaže sv. ap. Pavle (Rim. I, 26).

Šta je cilj ove Božje zapovesti?

Da se sačuva svetost, čistota, sreća i cilj bračnog života.

Šta je uzrok narušavanja ove svete zapovesti?

Pre svega, zamke Satane, koji je neprijatelj svake čistote i svetosti, i koji mrzi razmnožavanje ljudskog roda i porast Božje duhovne porodice, tj. Crkve. Drugo, neznanje ljudi i žena koji požudno gledaju u tela jedni drugima umesto u duše, i malo znaju o ljudima i ženama kao duhovnim bićima i Božjoj deci. Ovo neznanje je posledica rđavog vaspitanja i utakmice u društvenim izopačenostima.

S kojim je grehom preljuba upoređena u Bibliji?

Kroz ceo Stari zavet idolopoklonstvo se zove preljubom, brakolomstvom, bludom. A idolopoklonstvo spada u najveći greh protiv Boga.

Koji su plodovi bluda?

Propadanje tela i duše, samoobmana, odvratne bolesti, duševna uzmenirenost,

nervoza, nesreća, bolesna i sakata deca, očajanje, i na kraju ludilo.

OSMA ZAPOVEST BOŽJA

Šta se zabranjuje osmom zapovešću Božjom?

Zabranjuje se da krademo. Lice koje krade zove se lopov. Nama je zabranjeno da budemo lopovi.

Šta se zove krađom?

Tajno uzimanje imovine koja pripada bližnjem ili društvu;

Otvorena pljačka nasiljem nečije imovine;

Laganje siromašnih i neveštih u kupovini ili prodaji;

Izbegavanje dužnosti u javnoj službi i manji rad nego što se traži i nego je plaćen;

Život od prevare, obmane i falsifikovanja.

Šta od nas Bog očekuje da činimo u pozitivnom pravcu u odnosu na ovu zapovest?

Da poštujemo svačiju imovinu, da budemo poštteni i pravedni u svim svojim poslovima: da živimo od svog sopstvenog rada i da pomažemo naše bližnje koji su manje sretni, da budemo verni i marljivi u javnim službama i da eventualno više radimo nego što se od nas traži.

DEVETA ZAPOVEST BOŽJA

Šta se zabranjuje devetom zapovešću Božjom?

Zabranjuje se da govorimo laž o svojim bližnjima, bilo tajno, bilo javno, ili pred sudom.

Koja je laž najopasnija?

Lažno svedočenje protiv čoveka na sudu kada se lažno kunemo imenom Božjim.

Kakve su posledice lažnog svedočenja?

Materijalna i moralna šteta lica koje je lažno optuženo, ali još je veća šteta lažnom svedoku. Jer govoreći laž, on zamračuje, truje i razara svoju sopstvenu dušu. Da li je moguće da lažni svedok ne bude otkriven i kažnjen?

He. Jamac za ovo je sam Bog, koji kaže: „Nema ništa skriveno što se neće otkriti, ni tajno što se neće doznati" (Mat. X, 26).

Koji je klasični primer iz istorije hrišćanstva o istini koja je bila otkrivena?

Kada su stražari groba Hristovog došli starešinama sveštenskim i vođama i rekli im o Hristovom vaskrsenju, „oni im dadoše dovoljno novaca govoreći: kažite, učenici njegovi dođoše noću i ukradoše ga dokle smo mi spavali" (Mat. XXVIII, 11—15). Ali ova laž nije uspela u prikrivanju činjenice o Hristovom vaskrsenju, već je pokrila lažove večnim sramom.

Da li su apostoli opominjali hrišćane protiv govorenja neistine?

Kao glavni borci za ovaploćenu Istinu, apostoli su govorili vrlo oštro protiv laži.

Tako sv. ap. Jakov piše: „Ako neki od vas misli da veruje, i ne zauzdava jezika

svoga, nego vara srce svoje, njegova je vera uzalud" (Jak. I, 26). Čitaj što kaže i sv. ap. Petar (I Petr. III, 10).

Odakle sve laži i prevare izvire?

Od Satane koga Gospod Isus Hristos naziva: „Lažljivac i otac laži“. „Kada govori laž, svoje govori" (Jn. VIII, 14).

Stoga svi ljudi koji lažu govore u ime Satane, a ne u ime Božje.

DESETA ZAPOVEST BOŽJA

Šta se zabranjuje desetom zapovešću Božjom?

Sebične želje i nepravedne žudnje za nečim što pripada našim bližnjim.

Zašto se zabranjuju želje dokle još nisu postale dela?

Zato što rđave želje proizvode rđava dela. Naše srce je radionica svega što mislimo, govorimo ili činimo. Naš Gospod Isus Hristos je rekao: „Iz srca izlaze zle misli, ubistva, preljube, bluda, krađe, lažna svedočanstva, hule na Boga. Ovo je što pogani čoveka ..." (Mat. XV, 19, 20).

Imaju li smisla naše želje za imovinom bližnjeg?

Nimalo. Ovim željama mislimo da gradimo svoju sreću na nesreći svog bližnjeg. Stoga su ovakve želje potpuno bezumne.

Kako možemo sprečiti ovakve rđave želje?

Kontrolisanjem svojih želja, čišćenjem srca molitvom i strahom Božjim, ispovešću pred sveštenikom svih naših grešnih želja, sećanjem na smrt i Strašni sud Božji na kome će svako dobiti nagradu „prema svojim delima“.

GLAVA V NOVI BOŽJI ZAKON

[Sadržaj](#)

Šta je novi Božji zakon?

To je zakon koji je otkriven i predan preko Isusa Hrista, Sina Božjeg, Mesije.

Kako se još zove ovaj novi zakon?

Poslednji zakon Božji.

Zašto?

Zato što je to poslednji zakon Božji i drugi neće biti dat do kraja sveta.

Kako se još zove ovaj novi zakon?

Unutarni zakon Božji, jer se odnosi na najunutarnnije motive svih naših spoljnih delatnosti.

Kako onda da nazovemo Hristov zakon?

Novi, krajnji, ili unutarnji zakon Božji, dosledno, najsavršeniji i jedino spasavajući božanski zakon.

Zašto Bog nije dao preko Mojsija isti zakon kao preko Hrista?

Iz istog razloga i koga mi učimo decu da ovo čine, a ono ne, kao azbuku pravilnog rukovođenja, bez ulaženja i objašnjavanja deci nevidljivih motiva za ovakve delatnosti. Ovo sv. ap. Pavle objašnjava rečima: „I ja braćo, ne mogoh s vama govoriti kao s duhovnima, nego kao s telesnima, kao i s malom decom u Hristu. Mlekom vas napojih pre nego jelom." (I Kor. III, 1, 2).

Kakve su razlike između spoljnog zakona datog preko Mojsija i unutarnjeg zakona datog preko Isusa Hrista?

Spoljni zakon je dat kao pripremni jednom malom pastirskom plemenu, dok je unutarnji zakon dat svima narodima na zemlji, koji su vezani međusobno u jednu duhovnu i zajedničku Božju porodicu dragocenom krvlju samoga Hrista

1. DVE NAJVEĆE ZAPOVESTI NOVOG ZAKONA

Koje su dve najveće Hristove zapovesti, ili zapovesti novog i poslednjeg zakona Božjeg?

Prva je ova zapovest:

„Ljubi Gospoda Boga svoga svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svom misli svojom, i svom snagom svojom;”

I druga je kao i ova:

„Ljubi bližnjega svoga kao sebe samoga" (Mat. XXII, 37—40; Mk. XII, 30—31).

Šta je rekao Hristos o veličini ovih dveju zapovesti?

On je rekao: „O ovim dvema zapovestima visi ceo zakon (stari) i proroci”.

On je takođe rekao: „Od ovih nema veće zapovesti”.

Da li to znači da je stari zakon od deset Božjih zapovesti postao beznačajan i poništen pošto su proglašene ove dve zapovesti?

Ne. To samo znači da ljubav prema Bogu i prema bližnjemu usavršava ceo stari zakon, kao što apostol kaže: „Ljubav je ispunjenje zakona". (Rim. XIII, 10).

Drugim rečima: ljubav je iznad svih zapovesti i zabrana, jer ona obuzdava više nego što se traži i čini više nego što se očekuje.

Šta to znači ljubiti Boga?

To znači voleti Ga više svega, više nego sebe, ili porodicu, ili svet, ili ma šta u svetu.

Šta znači ljubiti Boga svim srcem svojim?

To znači preneti sva osećanja svoga srca u jedno osećanje ljubavi prema Bogu.

Šta znači ljubiti Boga svom dušom svojom?

To znači rasvetliti i zagrejati svu svoju dušu ljubavlju prema Bogu.

Šta znači ljubiti Boga svom mišlju svojom?

To znači upraviti sve svoje misli na misao ljubavi prema Bogu.

Šta znači ljubiti Boga svom snagom svojom?

To znači usmeriti sve snage svoje volje na delo koje je ugodno Bogu, našoj ljubavi.

Šta znači druga zapovest novog zakona: „Ljubi bližnjega svoga kao sebe samoga"?

Pre svega, to znači da je potrebno da ljubimo Gospoda Isusa Hrista, Savršenog Čoveka, kao bližnjega nama najmilijeg i najbližeg, a kroz Njega i sve druge naše bližnje.

Da li je naša ljubav prema Isusu Hristu uključena u prvu zapovest?

Zaista jeste, ali se tu podrazumeva ljubav prema Njemu kao Bogu, u isto vreme sa Ocem i Duhom Svetim, a ovde se podrazumeva ljubav prema Njemu kao čoveku, pravom obrascu istinitog čoveka, „najplemenitijem od sinova ljudskih".

Da li je Gospod Isus Hristos govorio o dužnosti ljubavi prema Njemu?

Da, vrlo upečatljivo. On je rekao: „Ko ljubi oca ili mater više nego mene, nije mene dostojan: i ko ljubi sina ili kćer više nego mene, nije mene dostojan." (Mat.H,37).

Isto tako je rekao: „Ko ljubi mene i Otac moj ljubi njega. Ko mrzi mene, mrzi i Oca moga" (Jovan XV, 23)

„Sam vas Otac ljubi, jer ste ljubili mene" (Jovan XV, 27).

On je pitao Petra: „Simone, sine Jonin, ljubiš li me" (Jovan XXI, 15).

Ovo pitanje On postavlja svakome od nas: „da li Me ljubiš?"

I sv. ap. Pavle kaže: „Ako ko ne ljubi Gospoda Isusa Hrista, da bude proklet!" (I Kor. XVI, 22).

Šta se onda može reći o našoj ljubavi prema drugim ljudima?

Isto kao što ljubimo Boga preko Isusa Hrista isto tako ljubimo i ljude preko Isusa Hrista.

Da li je onda naša ljubav prema Isusu Hristu temelj naše ljubavi prema Bogu i ljudima?

Jeste, jer ako ljubimo svoju Ljubav, Hrista, ljubimo i sve koje On ljubi i za koje je On umro. Tako. nas obe zapovesti obavezuju da ljubimo Isusa Hrista, ljubljenog Posrednika između Boga i ljudi. Bez ljubavi prema Njemu, naša ljubav prema Bogu i prema ljudima ne može biti prava i potpuna.

Šta je još rečeno o ljubavi u Novom zavetu?

Zaista vrlo mnogo. Na primer: Naše znanje o Bogu zavisi od naše ljubavi prema Bogu: „Svaki koji ljubi ... poznao je Boga, a koji ne ljubi, ne poznaje Boga, jer je Bog ljubav“. Takođe naš mir zavisi od naše ljubavi prema Bogu: „Bog je ljubav i onaj ko prebiva u ljubavi, prebiva u Bogu i Bog u njemu“, i „ u ljubavi nema straha“ a gde nema straha tu je mir. Takođe naša snaga i sreća, a iznad svega naše spasenje i večni život zavise od naše ljubavi prema Bogu i našoj braći.

Koji je vidni izražaj naše ljubavi prema Bogu?

Molitva i ispunjenje volje Božje.

Koji je praktični izražaj naše ljubavi prema bližnjemu?

Dobročinstvo. Drugim rečima: milosrdna dela, reči, misli i molitve, sve i uvek u ime Gospoda našega Isusa Hrista i Njega radi.

2. O MOLITVI

Šta je hrišćanska molitva?

To je način našeg dodira s Bogom, kroz koji izražavamo svoju veru, nadu i ljubav.

Kakve vrste molitve imamo?

Četiri vrste: Unutarnja molitva, Spoljna molitva, Lična molitva i Zajednička molitva.

Šta je unutarnja molitva a šta spoljna molitva?

Unutarnja molitva se još zove i umna molitva. Ona se. vrši u ćutanju. Spoljna molitva se govori glasno.

Kako često treba da se molimo?

To zavisi od toga koliko ljubimo Boga. Što više volimo Boga, mi smo u češćem dodiru s Njim. Najdostojniji su oni koji se neprestano mole Bogu, prema Hristovoj reči „treba se neprestano moliti“ (Luk. XVIII, 1).

Kako je moguće moliti se neprestano?

Moliti se neprestano moguće je umno ili na unutarnji način. Možemo upućivati Bogu

svoje nečujne molitve čak i kada putujemo ili kada radimo: hvaleći Ga, slaveći Ga, ili prizivajući Njegovu pomoć.

Koja je najkraća nečujna molitva?

„Gospode Isuse smiluj se na mene!"

Šta je lična a šta zajednička molitva?

Kada se čovek moli nasamo, u sebi ili nečujno, to je lična molitva. Kada se on pridružuje molitvi drugih ljudi u crkvi ili na nekom drugom mestu, takva se molitva zove javna molitva.

Koje su od ovih molitava obavezne za svakog hrišćanina?

Obe su obavezne za svakog hrišćanina. Potrebno je da se molimo tajno u sebi, a takođe javno i glasno. Kada smo nasamo, treba da se molimo svugde, a treba da se molimo i zajedno s drugim hrišćanima u crkvi. Svetitelji čine to isto.

Koje su glavne misli u svakoj pravilnoj molitvi?

Svaka pravilna molitva obično ima tri dela: blagodarenje, moljenje i slavljenje. Prvo, blagodaramo Bogu za sve što smo primili od Njega, drugo molimo od Njega što nam je momentalno potrebno, i treće slavimo i veličamo Njegovu dobrotu, silu i slavu.

3. MOLITVA GOSPODNJA

Najsavršenija molitva koju upotrebljavamo u domu i hramu je molitva Gospodnja. Ona se zove tim imenom jer je nju predao svojim učenicima Gospod Isus Hristos kao obrazac molitve.

Kako glasi molitva Gospodnja iz Jevanđelja?

„Oče naš, koji si na nebesima,
da se sveti ime Tvoje
da dođe carstvo Tvoje,
da bude volja Tvoja, i na zemlji kao i na nebu.
Hljev naš nasušni daj nam danas;
i oprostí nam dugove naše kao što i mi opraštamo dužnicima svojim;
i ne uvedi nas u iskušenje, no izbavi nas od zla.
Jer je Tvoje carstvo, i sila, i slava u vekove vekova. Amin."

Šta sadrži molitva Gospodnja?

Najpre, priziv ili pozdrav, zatim sedam molbi, i na kraju slavljenje.

Kako počinjemo?

Počinjemo prizivom Boga, nazivajući ga „Oče naš."

Zašto ne kažemo „Oče moj"?

Jedino nestvoreni, ali rođeni Sin Božji Isus Hristos ima pravo da Boga zove „Oče moj" a mi, stvoreni i usvojeni sinovi i kćeri Božje samopregornom žrtvom

Hristovom, imamo čast da Njegovog Oca zovemo Oče naš (Jn. I, 12).

Ima li još koji razlog da zovemo Boga svojim ocem?

Postoji veliki društveni razlog. Hristos želi da se ljubimo međusobno kao braća. Ali samo oni koji priznaju jednoga oca, mogu se smatrati braćom.

To znači: kada nazivamo Boga svojim Ocem, dosledno se međusobno zovemo braćom, zar ne?

Sasvim tako. Nema bratstva gde nema zajedničkog očinstva.

Zašto ne zovemo Boga „Naš stvoritelj“?

Zato što je Bog stvorio sve stvari, ali On je više nego Tvorac, On je Otac svih ljudi, koji su preporođeni Duhom Svetim i stoga su postali „deca Božja“. Tako više nisu stvorenja već deca.

Zašto kažemo: „Koji si na nebesima“?

Zato što istiniti Bog večno boravi na nebu, tj. izvan vremena i prostora, a nije ograničen zemljom kao lažni bogovi idolopoklonika, poklonika prirode i ljudi.

PRVA MOLBA

Koja je prva prozba u molitvi Gospodnjoj?

„Neka se sveti ime Tvoje“.

Kakvu želju izražavamo ovom molbom?

Molimo od Boga pomoć da se Njegovo ime poštuje među ljudima i da se drži za sveto iznad svakog drugog imena u svetu. U Starom zavetu kada je Bog bio poznat kao Tvorac i Sudija, ljudima je bilo zabranjeno, „da uzimaju ime Božje uzalud“. Kroz novi zakon o ljubavi mi smo obavezni da činimo mnogo više, tj. da pronosimo u svom životu i svugde okolo nas poštovanje najsvetijeg imena svog Oca, da čak i umiremo za to ime, kao što su umrle mirijade hrišćanskih mučenika.

DRUGA MOLBA

Koja je naša druga molba u molitvi Gospodnjoj?

„Neka dođe carstvo Tvoje“.

Kakvu želju izražavamo ovom prozbuom?

Molimo Božju pomoć da nebesko Carstvo Svete. Trojice u Jedinici bude ostvareno u našim dušama, u našim porodicama, u našem narodu i u celom svetu.

Može li se ovo reći jasnije?

Kao što su Otac, Sin i Sveti Duh jedno u večnoj harmoniji, mira, sili i slavi, tako isto želimo da naš razum, srce i volja budu jedinstveni, kao božanska stvarnost čije su slike naše duše. Kakav je original, takva da bude i slika.

Kako možemo znati da je Carstvo Božje došlo? „Carstvo Božje je pravda i mir i radost u Duhu Svetome“ (Rim. XIV, 17). Kada vidimo da je ovo ostvareno u našim

dušama, i tako isto među ljudima okolo nas, možemo biti sigurni da je došlo Carstvo Božje.

TREĆA MOLBA

Kako glasi treća molba u molitvi Gospodnjoj?
„Da bude volja Tvoja i na zemlji kao i na nebu“.

Kakvu želju izražavamo ovom molbom?

Molimo Božju pomoć da zaustavimo u sebi kolebanje između Boga i Satane, između dobra i zla, i da se potpunim odbacivanjem Satanine volje možemo predati Očevoj volji, kao što je Gospod naš Isus Hristos učinio moleći se u Getsimanskoj bašti: „Neka bude Tvoja volja, a ne moja“. (Marko, XIV, 36).

Zašto kažemo: „Kao što je na nebu“?

Zato što se na nebu anđeli i svetitelji svim srcem i punim radosti pokoravaju volji Božjoj. Božja volja je njihova volja, što ih čini večno srećnim. To je ono što mi molimo i za nas na zemlji.

ČETVRTA MOLBA

Kako glasi četvrta prozba u molitvi Gospodnjoj?
„Hleb naš nasušni daj nam danas“.

Kakvu želju izražavamo ovom prozbuom?

Prvo, mi njom izražavamo svoje uverenje da bez Božje sile i milosrđa ne možemo živeti ni jedan jedini dan;

Drugo, pošto možemo svakog dana umreti, molimo da nas spase bezumnih želja da skupljamo bogatstva za nedoglednu budućnost, dok naši bližnji mogu da umru u želji za svakidašnjim hlebom. Drugim rečima, molimo Boga da nam da ni više ni manje nego što nam je potrebno.

Na koju se ovde vrstu hleba misli?

Na dve vrste: materijalni i duhovni hleb, jer nijedan od ovih ne možemo dobiti bez Božje blago-dati i milosrđa. Materijalni hleb raste iz zemlje, a duhovni dolazi s neba. Prvi je za telo, a drugi za dušu. Za materijalni hleb je Hristos rekao: „Ne živi čovek samo o hlebu...“ (Mat IV, 4), a o duhovnom hlebu On je rekao: „Ja sam hleb života koji siđe s neba, ko jede od ovoga hleba, živeće večno“ (Jn. VI, 51). Tako naš nasušni hleb prvenstveno je sam Hristos, a drugi hleb je samo dodatak ovome.

PETA MOLBA

Kako glasi peta prozba u molitvi Gospodnjoj?
„I oprosti nam dugove naše kao što i mi opraštamo dužnicima svojim“.

Kakvu želju izražavamo ovom molbom?

Molimo Božju pomoć da se savladamo i oprostimo bližnjima prestupe koje su učinili protiv nas, kako bi i On mogao oprostiti nama naše grehe. Rečeno je takođe iz istih usana: „Ako opraštate ljudima grehe njihove, oprostiće i vama Otac vaš nebeski. Ako li ne opraštate ljudima grehe njihove, ni Otac vaš neće oprostiti vama grehe vaše". (Ma-rVI, 14, 15).

ŠESTA MOLBA

Kako glasi šesta prozba u molitvi Gospodnjoj?

„I ne uvedi nas u iskušenje."

Kakvu želju izražavamo ovom molbom?

Molimo Boga da se seti naših ljudskih slabosti i ne šalje na nas teške napasti radi našeg učvršćenja niti da dozvoli đavolu da nas kuša u nevolji.

Kakva je razlika između Božjeg probanja i đavolovog kušanja?

Zaista vrlo velika. Kada Bog pušta na nas razna stradanja, On to čini u nameri da ojača naše vrline, kao kada se komad gvožđa stavi u vatru i postane čelik. Đavo. sasvim suprotno, kuša nas nekim grehom ili pokorom u nameri da nas učini gorim, nečistijim, slabijim, i na kraju da nas potpuno odvoji od Boga i sasvim upropasti.

SEDMA MOLBA

Kako glasi sedma prozba u molitvi Gospodnjoj?

„No izbavi nas od zla".

Kakve želje izražavamo ovom molbom?

Molimo Božju pomoć da nas oslobodi od rđavih dela i rđavih delatelja. Kao da se molimo: Sačuvaj nas, Oče, od rđavih dela i zaštiti od zlotvora.

Ko je najveći zlotvor od koga se molimo da nas Bog sačuva?

Satana. Svi gresi i zla koja iz njih proizilaze nastaju od Satane. Stoga ovom prozbom molimo Boga, koji je svetlost i ljubav, da nas nzbavi od Zlog, koji je sam po sebi tama i mržnja.

PROSLAVLJANJE

Čime se završava molitva Gospodnja?

Slavoslovljem ili doksologijom, koja glasi: „Jer je Tvoje carstvo, i sila, i slava kroz sve vekove. Amin."

Šta izražavamo ovim slavoslovljem?

Izražavamo svoju veru u Boga kao najmoćnijeg i najslavnijeg Cara, koji jedini može ispuniti naše molbe. Zato Ga veličamo, slavimo i ljubimo.

Šta znači reč — Amin?

Amin je jedno od Božjih imena. Gospod je rekao sv. ap. Jovanu: „Tako govori Amin, svedok verni i istiniti, početak stvorenja Božjega". (Otkr. III, 14). Mi svršavamo svaku molitvu i svako blagodarenje Bogu ovim imenom: Amin. To je isto kao da se kaže: Bog, Istina. Takođe prilikom izricanja zakletve, mi završavamo sa Amin, što znači: Ono što kažem je istinito kao Istina, ili kao Bog.

4. KARAKTER HRIŠĆANINA PREMA NOVOM HRISTOVOM ZAKONU

Novi ili poslednji zakon Božji je dat ljudima preko Isusa Hrista, ovaploćenog Boga s ciljem da se u ljudima formira novi karakter, da postanu novi ljudi, koji su dostojni da se nazovu decom Božjom i budu dostojni da naslede nebesko Carstvo Božje. Ovaj novi karakter čoveka treba da bude bogolikost i hristolikost i treba da se razvije iz svih jevanđelskih vrlina, ličnih i opštih.

RAZVIJANJE HRIŠĆANSKOG KARAKTERA

Duhovni i moralni karakter hrišćana se razvija uticajem trostrukih faktora.

Koji su to faktori?

Poslušnost Hristu i Njegovoj Crkvi, lični naponi u doživljavanju svih vrlina, i Božja blagodat kroz svete tajne ili naročito nadahnuće.

Koje su najveće hrišćanske vrline?

Vera, nada i ljubav.

Možemo li to izraziti drugim rečima?

Pravo mišljenje kroz veru u Hrista; čisto osećanje kroz nadu u Hrista i dobro delo kroz ljubav u Hrista.

Koje su druge hrišćanske vrline?

Ima ih mnogo, ali se smatra da su njih sedam iznad ostalih.

Koje su to vrline?

Smernost,
Darežljivost,
Moralna čistota,
Milosrđe,
Uzdržljivost,
Krotost, i
Revnost u veri.

Kako stičemo ove vrline?

Ponavljanjem i ponavljanjem dokle nam ove vrline ne postanu prirodne kao disanje.

Da li je ponavljanje hrišćanskih vrlina vrlo bitno u razvijanju našeg karaktera?

Da, isto kao što se pravo obrazovanje sastoji uglavnom od ponavljanja, a ovo je u

stvari primenjivanje hrišćanskih vrlina u životu.

Šta ometa pravilno razvijanje hrišćanskog karaktera?

Greh.

Šta je greh?

Suštinski, svaki greh je laž i nasilje.

Koje grehe zovemo smrtnim gresima?

One koji odvođe u večnu smrt. Njih ima sedam.

U kakvom su odnosu oni prema sedam velikih vrlina?

Oni stoje nasuprot ovim vrlinama, kao: Gordost, nasuprot smernosti, srebroljublje, nasuprot darežljivosti, razvrat, nasuprot moralnoj čistoti, zavist, nasuprot milosrđu, neumerenost, nasuprot uzdržljivosti, gnev, nasuprot krotosti, očajanje, nasuprot revnosti u veri.

Postoje li drugi teži gresi?

Postoje tzv. četiri greha koji vapiju na nebo za kaznu.

Koji su to gresi?

Hotimično ubistvo s razbojništvom, sodomija, zakidanje najamničkih plata i kinjenje udovica i siročadi.

Postoje li mnogi manji gresi?

Postoje mnogi i mnogi manji ili oprostivi gresi u mislima, rečima, željama i delima.

Kako se možemo osloboditi grehova?

Svetom tajnom pokajanja, čvrstom samodisciplinom da se gresi ne ponove kao i upražnjavanjem vrlina.

5. BLAŽENSTVA

Gospod naš Isus Hristos izašao je na goru i učio svoje učenike govoreći: „BLAŽENI SU SIROMAŠNI DUHOM, JER JE NJIHOVO CARSTVO NEBESKO.”

Siromašni duhom su oni koji sebe smatraju vrlo malim u poređenju s veličinom Božjom i koji čeznu da se obogate u Bogu i u njegovom carstvu.

„BLAŽENI SU KOJI PLAČU, JER ĆE SE UTEŠITI.”

Oni koji plaču u ovom prolaznom svetu liče na Sina Božjeg, koji se nikad nije smejao, a vrlo često je plakao, zbog ljudskog nerazumevanja, grehova i stradanja.

„BLAŽENI SU KROTKI, JER ĆE NASLEDITI ZEMLJU”.

Krotki su čovekoljubivi i dugotrpljivi ljudi. Zbog svoje krotosti Hristos je nazvan Jagnjetom Božjim. Naduveni i srditi su protivnost krotkima. Oni hvataju na brzinu i na brzinu gube. Posle dužeg vremena krotki dobijaju. Hrišćani su bili gonjeni od neznabožaca i skoro istrebljeni, ali danas oni imaju prevlast na zemlji.

„BLAŽENI SU GLADNI I ŽEDNI PRAVDE JER ĆE SE NASITITI”

Gladni i žedni pravde su ljudi kojima teško pada nepravda u svetu. Oni će videti pobedu vaskrslog Hrista koji će pobediti sve sile zla, i njihova će srca biti ispunjena zadovoljstvom i radošću. Oni će videti i pobedu gonjene Crkve i zaradovaće se.

„BLAŽENI MILOSTIVI, JER ĆE BITI POMILOVANI“.

Kako mi postupamo sa decom Božjom, tako će Bog postupati s nama. Milost za milost. Ali nadoknada Božjeg milosrđa je neuporedivo veća od milosrđa ljudi. „Oni će primiti stostruko“, rekao je Gospod milostivima.

Milosrđe je dvostruka vrlina: lična i društvena. Milostivi smo i prema sebi samima kada ne zaboravljamo svoju dušu i njeno spasenje. Egoizam, osveta i surovost suprotni su milosrđu.

„BLAŽENI SU ČISTOGA SRCA, JER ĆE BOGA VIDETI“.

Ljudsko srce je pravo oko za gledanje duhovnih stvarnosti, a u prvom redu — Boga. Dugim upražnjavanjem i Božjom blagodaću srce se može očistiti od svih grešnih prljavština, kao što svedoče Žitija svetih. Rđave misli i želje prljaju i zaslepljuju srce.

„BLAŽENI SU MIROTVORCI, JER ĆE SE SINOVI BOŽJIM NAZVATI“.

Hristos je nazvan Knezom mira. On je davao mir svojim učenicima. Svako može dati ono što sam ima. Ako imamo mir u svojim dušama, možemo dati mir i drugima - mir razuma, srca i volje — trostruki mir u jedinstvu — to je stvarni božanski mir u duši. Neuravnotežena duša ne može imati mira.

„BLAŽENI SU IZGNANI PRAVDE RADI, JER JE NJIHOVO CARSTVO NEBESKO“.

Biti gonjen radi pravde znači biti sličan Hristu i apostolima. U Pravoslavnoj crkvi pojavio se ogroman broj mučenika koji su postradali za pravdu, koji su naselili Hristovo Nebesko carstvo. Sv. ap. Petar piše: „Jer je bolje, ako je volja Božja, da stradatedobro čineći, nego zlo čineći“ (I Petr. III, 17).

„BLAŽENI STE AKO VAS UZASRAMOTE I USPROGONE I REKU PROTIV VAS SVAKOJAKE RĐAVE REČI, LAŽUĆI MENE RADI“.

Ovde Hristos govori o stradanju njegovih sledbenika, radi Njega. Oni će biti vređani, klevetani i mučeni. Ali oni treba da sve pretrpe s nesalomljivom verom i nadom u Njega, koji će doći u svoje vreme kao poslednji Pobedilac i pravedni Sudija. On će tada zasvagda odvojiti pravedne od nepravednih.

ZAKLJUČAK

„RADUJTE SE I VESELITE SE, JER JE VELIKA PLATA VAŠA NA NEBESIMA“.

Radujte se u plaču, radujte se u stradanju, radujte se u umiranju, jer najbolji u ljudskom rodu, koji su prošli isti trnovit put kao i vi, čekaju vas sada u onom svetu kojim vlada Hristos, i gde nema uzdaha, ni tuge, ni stradanja, već život i radost večna.

6. DRUGE LIČNE I DRUŠTVENE VRLINE

Pored Blaženstva Gospod naš Isus Hristos dao je uputstva svojim sledbenicima, za sticanje i drugih ličnih i društvenih vrlina, koje su bitne za izgrađivanje njihovog hrišćanskog karaktera. Ove se vrline mogu steći samo savesnim i vatrenim zalaganjem i životom, kao što su mislili i radili Sveti Oci Crkve.

A. UPRAŽNjAVANjE LIČNIH VRLINA

UNUTARNjA MOLITVA.

„Kada se moliš, uđi u odaju svoju, zatvori vrata svoja i pomoli se Ocu svome, u tajnosti, i Otac tvoj koji vidi tajno, nagradiće te javno." (Matej, VI, 6).

POST

pred Bogom a ne pred ljudima. „Kada postiš , ne pokazuj ljudima da postiš, već Ocu, koji je u tajnosti, i Otac tvoj koji vidi tajno nagradiće te javno." (Matej, VI, 16).

ČUVANjE DUŠE.

Potrebno je duhovno brinuti i o telu i o duši, o svakom posebno. Duša se razlikuje od tela i potrebna joj je drukčija hrana, odeća i svetlost. „He živi čovek samo o hlebu, već o svakoj reči Božjoj" (Luka IV, 4).

ČUVANjE JEDINSTVA DUŠE.

Jedinstvo u duši znači snagu i mir, dok podeljena duša znači slabost i propadanje. „Ako je dom podeljen u sebi, takav dom ne može ostati" (Matej XII, 25) rekao je Gospod. On je takođe rekao: „Niko ne može služiti dva gospodara... He može služiti Bogu i mamonu" (Matej VI, 24).

KONTROLISANjE SRCA I MISLI.

Dobre misli su seme za dobra dela. Bog vidi naše misli. Znajući ljudske misli Gospod Isus je rekao: „Zašto pomišljate zlo u srcima svojim" (Mat. IX, 4), „Jer iz srca izlaze zle misli, preljube" i svako zlo (Mat. XV, 19). Potrebno je stalno vežbanje u dobrim mislima i željama.

KONTROLISANjE JEZIKA.

„Zaista, vam kažem, za svaku uzaludnu reč koju kažu ljudi, odgovaraće u dan Suda" (Matej, XII, 36).

IZBEGAVANjE PRITVORSTVA.

„Čuvajte se kvasca farisejskoga. koje je pritvorstvo" (Luka XII, 1). „Nema ništa tajno što se neće doznati" (Matej, X, 26).

POTREBNO JE BITI KAO DETE

u skromnosti, iskrenosti i veri. „Zaista vam kažem, ako se ne po-vratite i ne budete kao deca, nećete ući u Carstvo nebesko" (Matej XVIII, 3).

IZDRŽLjIVOST.

Izdržati sve teškoće u ispunjenju zakona Hristovog znači osigurati spasenje duše. „Koji pretrpi do kraja taj će se spasti" (Matej, X, 22).

OBUZDANjE

od neumerenosti hrane, pića i uznemirenosti. „Čuvajte se da se srca vaša ne

preopterete hranom, brigama ovoga sveta" (Luka XXI, 34).

TVRDO VEROVANJE

bez ikakve sumnje u Hristovu silu i milosrđe. „Ne bojte se, samo verujte". Verujte da „Bogu ništa nije nemoguće"

Gospod Isus je rekao: „Ako možeš verovati, sve je moguće onome koji veruje". Zapamtite, da bez čvrste vere u Hrista, nada i ljubav su bez temelja.

POZNAVANJE

Svetog Pisma i sile Božje mora da raste svakog dana. To snažno pomaže jačanju naše vere u Hrista. Gospod je ukoreo sadukeje zbog njihovog neznanja, govoreći: „Ne poznajete ni Sveto Pismo, ni silu Božju."

USAMLJENOST

je vrlo korisna radi samoposmatranja, razmatranja svog sopstvenog života i razgovora s Bogom. Vrlo je prijatno za onog koji zna da iskoristi usamljenost, dok je ona za površne dosadna, Gospod Isus je često odlazio u usamljena i pusta mesta, i „bejaše tamo sam".

SLOBODA OD STVARI.

Čovekov se život ne sastoji u obilju stvari koje poseduje. Čovekova duša više vredi pred Bogom od čitavog sveta. „Jer šta vredi čoveku ako dobije ceo svet, a izgubi dušu svoju" (Lk. XII, 15; Mat. XVI, 26). Moramo biti obazrivi da ne izjednačimo sebe, svoju ličnost, ili svoju dušu s materijalnim blagom, već da uzdignemo svoje duše iznad svega u svetu.

STAJANJE PRED BOGOM.

Pravi religiozni čovek potpuno je svestan da stalno stoji pred živim i svevidećim Gospodom. Stoga se stidi greha i ponosan je; delom koje je pravedno pred Bogom. „A vama je i kosa na glavi sva izbrojana." (Mat. X, 30).

PREBIVANJE U HRISTU.

„Onaj koji bude u Meni i Ja u njemu, on će roditi mnogi rod; jer bez Mene ne možete činiti ništa" (Jovan XV, 5). Stoga neka Hristos uđe u tvoje srce kao u svoju odaju i neka upravlja iz tvog srca tvojim mislima, željama i delima.

OČEKIVANJE SMRTI I SUDA.

Čovek koji svakog dana gleda i sluša kako umiru hiljade ljudskih bića, a ne misli na svoju smrt nije razuman. Čoveku koji nije mislio na približavanje smrti, već gomilao hranu za daleku budućnost Bog je rekao: „Bezumniče, ovu noć uzeću dušu tvoju od tebe; a šta si pripremio, čije će biti?" (Luka XII, 20).

BLAGODARNOST

prema Bogu je velika vrlina. Ako ste primili malo od Boga, a blagodarili ste za to, On će to umnožiti, kao što je umnožio pet hlebova.

PROSLAVLJANJE GOSPODA.

He tražite slavu od ljudi, već slavite Boga. Što više dadete više ćete primiti. Recite, kao što je rekla Presveta Djeva: „Veliča duša moja Gospoda i obradova se duh moj Bogu Spasitelju Mome". (Luka I, 46—47).

B. UPRAŽNJAVANJE DRUŠTVENIH VRLINA DAVANJE MILOSTINJE.

„Kada činiš milostinju, ne trubi pred sobom, kao što čine licemeri, da ih hvale ljudi. Neka ne zna levica tvoja šta čini desnica I Otac tvoj koji vidi u tajnosti, platiće ti javno". (Mat. VI, 2—4).

DAVANJE BEZ OKLEVANJA.

„Koji ište u tebe, podaj mu; i koji hoće da uzajmi ne odreci mu" (Mat. V, 42)
Daj sve u ime Hrista i bratstva radi.

LJUBAV PREMA NEPRIJATELJIMA.

„Ljubite neprijatelje svoje, blagosiljajte one koji vas kunu, činite dobro onima koji vas mrze, i molite se Bogu za one koji vas gone" (Mat. V, 44).
Drugoga puta nema ka zajednici sa Hristom, ni da se u svetu ostvari mir i bratstvo.

ČINITI DOBRO LJUDIMA.

Kako? Isto onako kao što želimo da ljudi nama čine. „Sve, dakle, što hoćete da čine vama ljudi, činite i vi njima; jer je to zakon i proroci". (Mat. VII, 12).
Posle dve velike Hristove zapovesti, ova je najveća.

OPRAŠTANJE BRATU.

„Ako se brat tvoj ogreši o tebe, pokaraj ga; pa ako se pokaje, oprosti mu. I ako ti sedam puta na dan sagreši, i sedam puta na dan dođe tebi i reče: kajem se, oprosti mu". (Luka XVII. 3-4),

SKROMNOST.

Hristos je bio rođen u staji. Zašto se onda mi borimo za najviše časti i prva mesta? Sedi na poslednje mesto... „Jer svaki koji se podiže, poniziće se; a koji se ponizi, podignuće se" (Luka XIV, 11)

SAŽALJENJE PREMA GREŠNICIMA.

To je put da im se pomogne da se poprave. Ismevanje i osuđivanje ništa im ne koristi. Hristos je na takve gledao kao na bolesnike. On ih je posećivao (Zakej), jeo sa njima (Matej), srdačno razgovarao s njima (žene grešnice) i zato je uspevao da im vrati duhovno zdravlje i ljudsko dostojanstvo.

POMIRLJIVOST.

Pre odlaska u crkvu, a isto tako pre dolaska pred sud, hrišćanin je dužan pokušati da se izmiri sa svojim protivnikom (Mat. V, 23—25). „Ako se brat tvoj ogrešio o tebe" preduzmi postepene mere koje je jasno odredio Gospod (Mat. XVIII, 15—17).

ODVAŽNO ISPOVEDANJE HRISTA PRED LJUDIMA.

„Ko se postidi mene i mojih reči pred ljudima, i Sin Čovečiji će se postideti njega kada dođe u slavi svojoj" (Luka IX, 26)

OPREZNOST OD LAŽNIH HRISTOSA.

Nevernici i neprijatelji Hristovi će umesto istinitog Hrista Gospoda proglasiti sebe ili druga lažna i opasna lica za „hristose" Predviđajući ovo, Gospod Isus je opominjao: „Budite obazrivi da vas ne prevare. Jer će mnogi doći u ime moje govoreći: Ja sam Hristos... He idite za njima" (Luka XXI, 8)

UDOVOLJAVANJE DUŽNOSTIMA.

„Dajte cesarevo cesaru i Božje Bogu" (Mat. XXII, 21). To znači: Dajte svetovnim vlastima ono što svetu pripada, a Bogu duhovne priloge. Kao što je lik cesara na novcu, tako je lik Božji na čovekovoju duši.

RAZBORITOST.

„Kome je mnogo dano, mnogo će se iskati od njega." (Luka XII, 48) bilo u zdravlju, ili bogatstvu, znanju ili časti. Ako vam je dato manje, manje će se tražiti od vas. Božja pravda je određena i savršena. Nije mudro buniti se protiv takvih zakona.

GOTOVOST NA SLUŽENJE.

Služenje je oplemenjeno od Hrista i kroz Hrista. Tako su dobrovoljne sluge u ime Božje novo plemstvo. „Sin čovečiji nije došao da mu služe, već da služi..." (Mat. XX, 28). „Ako ja, vaš Gospod i Učitelj, oprah vama noge i vi ste dužni jedni drugom prati noge ... Ja vam dadoh ugled" (Jn. XIII, 14—15).

GOTOVOST NA ŽRTVOVANJE,

ne samo materijalnih stvari, već i svog života za Hrista, koji je sebe žrtvovao radi našeg večnog spasenja. „Od ove ljubavi niko nema veće, da ko dušu svoju položi za prijatelje svoje" (Jn. XV, 13). Možemo imati mnogo prijatelja, ali najveći je Hristos.

NADANJE,

ili hrišćanski optimizam. U svim nevoljama, nesrećama, stradanjima, čak i u mukama i smrti, hrišćanin je pun nade, jer se seća Hristovih reči:

„Velika je nagrada vaša na nebesima."

„Ne bojte se onih koji ubijaju telo, a dušu ne mogu ubiti".

„Ja pobedih svet".

„Dade mi se svaka vlast na nebu i na zemlji."

GLAVA VI PRAVOSLAVNA CRKVENA GODINA

[Sadržaj](#)

Gospod Isus Hristos je osvetio prostor i vreme. jer je On Gospod i jednog i drugog. Gde god je Njegovo ime prizivano, bilo na zemlji, ili u vodi, ili u vazduhu, gde god je mučenička krv prolivena ili mošti Njegovih svetitelja sačuvane od propadanja, ili gde je hram ili kakva druga zgrada posvećena Njegovoj slavi, svako takvo mesto je osvećeno.

Tako je isto i sa vremenom. Njemu se služi i On se slavi svetom tajnom evharistije i drugim crkvenim bogosluženjima širom celog sveta: isto tako stradanjem novih mučenika

i gonjenjem pravednih ljudi Njega radi.

Stoga je svaki dan preko godine Njemu posvećen, bilo direktno, ili indirektno preko Njegovih svetitelja.

1. PRAZNICI

Koji su praznici Hristovi?

Svaka Nedelja je posvećena uspomeni na Njegovo slavno vaskrsenje ili Njegovu pobedu nad smrću.

Koje druge velike svečane dane praznujemo u čast Gospoda našeg Isusa Hrista?

To su:

Božić,

Bogojavljenje,

Sretenje Gospodnje,

Cvetna nedelja,

Veliki petak,

Uskrs,

Vaznesenje,

Duhovi,

Preobraženje i

Vozdviženje časnog krsta.

Koji su veliki svečani dani Presvete Djeve?

To su:

Rođenje Presvete Djeve,

Vavedenje,

Blagovesti i

Uspenije.

Koji se dani slave u čast svetitelja?

Dan sv. Arhangela Mihaila i Gavrila i svih anđelskih sila, dani sv. Jovana Krstitelja, dani svetih Apostola, Proroka, svetih Otaca, Svetitelja i Mučenika.

Da li su svi hrišćani svetitelji zapisani u crkveni kalendar?

Ni iz daleka; samo mali broj tj. nekoliko stotina naročitih primera pravednog života, velike mudrosti, samodiscipline, hrabrog ispovedanja vere i mučeništva za pravoslavnu veru.

Da li su sedmični dani posvećeni pojedinim svetiteljima?

Da:

Ponedjeljak je posvećen svetim Anđelima,
Utorak sv. Jovanu Krstitelju,
Sreda svetom Krstu,
Četvrtak svetim apostolima i sv. Nikolaju,
Petak svetom Krstu,
Subota svima svetima,
Nedelja, kao što je već pomenuto, Vaskrsenju Hristovom.
Ima li Crkva posebne službe za svakog svetitelja?
Ima. Te službe su napisane u knjizi koja se zove „Minej“, što znači mesečnik. Svaki mesec ima svoj „Minej“. Stoga imamo 12 „Mineja“ i svaki dan u mesecu je posvećen jednome ili više svetitelja.

2. POSTOVI U PRAVOSLAVNOJ CRKVI

Ko je ustanovio post kao potrebu za spasenje?
Gospod naš Isus Hristos, svojim primerom (Mat. IV; 2) i svojim učenjem (Mat. VI, 16; XVII, 21).

Koji je cilj posta?

Očišćenje tela

Jačanje volje

Uzdizanje duše iznad tela

Iznad svega, proslavljanje Boga i poštovanje Njegovih svetitelja.

U čemu se sastoji post?

1. Uzdržavanju od mrsne hrane,

2. U uzdržavanju od rđavih misli, želja i dela,

3. U umnožavanju molitava, dobročinstava, a isto tako u revnosti upražnjavanja svih hrišćanskih vrlina.

Kako delimo postove?

U dve grupe: na višednevne i jednodnevne postove.

Koji su višednevni postovi?

Postoje četiri višednevna posta različite dužine:

Božićnji post, koji traje šest nedelja,

Usršnji post, koji traje sedam nedelja,

Petrovski post različite dužine trajanja i

Velikogospojinski post, koji traje dve nedelje.

Datumi svih ovih višednevnih postova zabeleženi su u pravoslavnom kalendaru.

Koji su jednodnevni postovi?

Svaka sreda i petak preko godine, osim:

Božićnje sedmice,

sedmice iza nedelje mitara i fariseja pre Uskršnjeg posta,

Uskršnje sedmice i

sedmice Duhova.

Drugi posni dani su:
Krstovdan uoči Bogojavljenja,
Usekovanje glave sv. Jovana Krstitelja i
Vozdviženje Časnoga krsta.

3. ZADUŠNI DANI U PRAVOSLAVNOJ CRKVI

Kakvo značenje imaju zadušni dani?

Zadušni dani osvežavaju i jačaju našu svest da smo mi i naši umrli hrišćani — rođaci i jedan nedeljivi živi organizam, jedna ista živa Crkva. Mi smo takođe vezani Duhom Života, i u izvesnoj meri međusobno zavisni.

Kakva je onda naša dužnost o zadušnim danima?

Naša je preka dužnost da se tih dana molimo u hramovima i na grobljima, a isto tako da činimo milostinju za duše umrlih s dubokim uverenjem da će Bog primiti prinošenje za pokoj duša onih kojima su namenjena.

Kakve vrste zadušnih dana imamo u pravoslavnoj crkvi?

Dve vrste:

posebne i opšte zadušne dane.

Prve vrše porodice za svoje pokojnike, a druge vrši Crkva za sve svoje umrle članove od iskoni.

Koliko ima opštih zadušnih dana u crkvenoj godini?

Postoje tri.

Prve su zadušnice pred Uskršnji post,

Druge pred Duhove I Treće pred Božićnji post u subotu pred Sv. Dimitrija (26. oktobar).

Pored zadušnica, svaka subota je posvećena uspomeni na mrtve, kao što ukazuju u Crkvi subotne službe (u knjigama: Oktoihu i Triodu).

GLAVA VII O SVEŠTENIM PREDMETIMA

[Sadržaj](#)

Sve što je osvećeno i posvećeno služenju Bogu smatramo svetim stvarima.
To su: hramovi, oltarski sasudi, barjaci, sveštениčka odjejanja, bogoslužbene knjige.
Među najznačajnije svete stvari smatramo: Krst, ikone i svete mošti.

1. SVETI KRST

Zašto krst smatramo svetim predmetom?

Zato što je Hristos umro na krstu radi našeg spasenja. Oduvek je krst poštovan kao zajednička zastava hrišćanstva, kao zastava pobjede nad Satanom i nad svim Hristovim neprijateljima.

Otkada hrišćani upotrebljavaju znak krsta?

Od apostolskog vremena.

U čemu nam pomaže znak krsta?

Daje nam ohrabrenje u strahu, smirenje u bolu, slobodu od nasilja, nadu u očajanju.

Da li sve ove pomoći dolaze od materijala od koga je krst napravljen?

He, već od Hrista kroz krst.

Zašto baš kroz krst?

Da nas podseti na činjenicu da su ljudi primili večno spasenje kroz stradanje našeg Spasitelja na - krstu.

Kako crkva ukazuje poštovanje krstu?

Upotrebom krsta u svakom bogoslužjenju i svakoj molitvi u hramu i na svakom bogoslužjenju van hrama;

Posvećenjem krstu dva dana u sedmici, sredu i petak, kada se čita i peva o Raspetom Hristu i Njegovim stradanjima i o značenju ovih stradanja — da ih ne zaboravimo.

Koja je posebna pjesma posvećena Krstu sredom i petkom?

Zove se egzapostilar i ona glasi:

„Krst je čuvar cele vasiljene,

Krst je ukras Crkve,

Krst je snaga careva,

Krst je učvršćenje vernika,

Krst je slava anđela, i rana demona”.

2. SVETE IKONE

Šta predstavljaju ikone?

Pre svega, one izobrazavaju lik Spasitelja našeg Isusa Hrista i događaje iz Njegovog dramatičnog života. Ono što je zapisano u Jevanđelju, to je predstavljeno našim očima i u boji, naslikano na zidovima hrama, ili na drvetu ili u oblicima neke druge materije. Ono što se čitanjem prikazuje našim ušima to se isto prikazuje gledanjem našim očima.

Koga još izobražavaju ikone?
Presvetu Djevu, anđele i svetitelje.

Zašto ne ukazujemo poštovanje drugim stvarnim bićima ili stvarima, već samo anđelima i svetiteljima?

Zato što su oni vezani za božansku ličnost našeg Spasitelja Isusa Hrista i što anđeli i ljudska bića predstavljaju jedinstvenu večnu vrednost ličnosti. Svako drugo stvorenje je pomoćna i privremena vrednost.

Koji je osnovni značaj ikona anđela i svetih ljudi?
U osnovi one predstavljaju vlast natprirodne sile nad prirodnom silom.

Da li mi poštujemo ikone kao materijalne stvari?
Nikako. Mi ne obožavamo ništa i nikoga osim Presvete Trojice u Jedinici — JEDINOGO BOGA. Ali mi poštujemo svetitelje kao najbolju decu Božju i sledbenike Hristove, i njihovim likovima ukazujemo posebno poštovanje kao što deca poštuju slike svojih roditelja, ili braće.

Nisu li ikone ništa više nego likovi izobraženja Hrista i njegovih svetitelja i ništa više nego simbol našeg poštovanja prema njima?
Mного više od toga. Osvećene ikone su kanali moćne Božje blagodati koja leči, preporađa, prosvetljuje, ohrabruje i opominje. Gospod Bog toliko ljubi svoje svetitelje i mučenike kao najbliži krug svoje porodice, da daje čak moć i njihovim likovima kada se poštuju i njihovim imenima kada se prizivaju.

Kako ovo možemo dokazati?
Mногоstrukim iskustvom Crkve kroz mnoge generacije, isto kao kroz našu generaciju, a u vezi čudotvornih dejstava ikona.

Zašto nije bilo poštovanja i prizivanja svetitelja pre Hrista kao posle Hrista?
Jer su svi bili u Adu dokle nije Hristos sišao u Ad i oslobodio njihove duše.

3. SVETE MOŠTI

Šta su svete mošti?
Neraspadljivi ostaci svetiteljskih tela, koja su pokazala čudotvornu moć.

Postoji li primer u Bibliji koji pokazuje čudotvornu moć svetiteljskih moštiju?
Postoji, vidi II Knj. o Carev. XIII, 21.

Da li obožavamo svetiteljske mošti?
Ne. Mi obožavamo samo Jedinog Istinitog Boga koji daje silu moštima svojih ljubljenih svetitelja da ih proslavljamo, kao što su oni proslavljali Boga, dok su bili u svojim telima.

Da li pripisujemo mađijsku moć moštima i drugim sveštenim predmetima?
Ne. To je zabluda neznabožaca. Čudotvornu moć takvih predmeta mi pripisujemo živome Bogu i Njegovim živim svetiteljima, a nikako mrtvom predmetu.

ZAKLJUČAK

Iz sv. Pisma doznajemo da je svemogući Bog ponekad činio čuda kroz mrtve, bezživotne stvari, na primer:

Kroz Mojsijev štap (Izl. IV, 2),

Kroz zmiju od bakra (Brojevi, XXI, 9),

Kroz Jelisejeve kosti (II Car. XIII, 21),

Kroz Hristove haljine (Mat. IX, 20),

Kroz ilovaču i banju Siloamsku (Jn. IX, 7),

Kroz senku sv. ap. Petra (Dela ap. U, 15),

Kroz maramice i ubruse sv. ap. Pavla (Dela ap. XIX, 12).

Stoga nema sumnje da je Gospod Bog činio čuda i kroz sveti Krst, svete ikone i svete mošti.

Ova čuda treba shvatiti kao milost Božju prema nemoćnim i napaćenim ljudima; kao Božje svedočanstvo da je On svuda prisutan, živi Bog, koji sve vidi pa vidi i naša dela, a isto tako čuda su Božja opomena da ukoliko ih više vidimo utoliko treba čvršće da verujemo u Njega s ljubavlju i strahom i da utoliko više upravljamo svoj moralni život prema Njegovim zapovestima. Inače, postoji opasnost da i mi budemo osuđeni s onim Jevrejima u čijem je prisustvu Isus „činio tolika čuda, ali nisu verovali u Njega” (Jn. XII, 37). Stoga je Gospod rekao: „Da nisam među njima činio dela koja niko ne čini, ne bi greha imali: a sad i videše i omrznuše mene i Oca moga.” (Jn. XV, 24).

4. CRKVENE ZAPOVESTI

1. Moliti se Bogu, pohađati hram i slušati službu Božju svake nedelje i praznika;
2. Držati višednevne i jednodnevne postove kao što je određeno;
3. Sveštena lica poštovati;
4. Ispovedati svoje grehe pred sveštenikom;
5. Izbegavati druženje s neverujućim i ne čitati ateističke i neprikladne knjige;
6. Moliti se Bogu za žive i za mrtve;
7. Održavati posebne postove i molitve kada to odrede crkvene vlasti u slučajevima nesreća kao što je rat, epidemija, glad, suša i sl.
8. Pomagati održavanje Crkve, crkvenih služitelja i crkvenih ustanova;
9. Vaspitati decu u veri svojih otaca i savetovati grešnike da se vrate veri i
10. Pomagati u svakom pogledu misiju Pravoslavne crkve u svetu.

GLAVA VIII
IZBOR IZ SVETOG PREDANJA
REČI SVETITELJA

[Sadržaj](#)

O veri, nadi i ljubavi:

„Niko ne može zadobiti savršenu ljubav Božju osim kroz čistu veru i čvrstu nadu“.

Sveti Simeon Novi bogoslov

O grehu i vrlini:

„Kraj greha je smrt: kraj Božjih zapovesti je život večni“.

Sv. Vasilije Veliki

O grehu:

„Šta je greh? Zle misli, reči i dela“.

Sv. Simeon Novi bogoslov

O sudbini grešnika:

„Kada dete umre u utrobi majke, sahranjuje se u zemlju. Tako odlazi iz mraka u mrak. Isto tako i grešnik živi u mraku u ovom svetu i posle smrti odlazi u još mračniju i strašniju tamu“.

Sv. Makarije

O lakom bremenu:

„Mi odbacujemo lako breme samoosude, a opterećujemo sebe teškim bremenom samoopravljanja“.

Ava Jovan

O molitvi:

„Svakog dana ispitujte svoje grehe moleći Boga za oprostaj i Bog će oprostiti.“

„Prisili sebe na mnoge molitve, jer je molitva svetlost duše“.

Ava Isaija

O anđelima oko nas:

„Stidimo se pred anđelima više nego pred ljudima, Jer ima mnogo anđela oko nas.“

„Čuvaj se svakog sramnog dela.“

O molitvi:

„Moli od Boga ne ono što je čarobno, već ono što je korisno (za spasenje)“.

„Razgovaraj sa Bogom mnogo, a sa ljudima malo“.

Mrzi greh:

„Svako ko ne mrzi greh, broji se u grešnike, čak ako i ne učini greh.“

„Svaki je greh oružje kojim naoružavamo đavola protiv sebe.“

Molitva u bolesti:

„Pre traženja lekara u bolesti, ponovi molitvu.“

Hram:

„Ljubi crkve Božje, ali pokušaj da podigneš u sebi hram Božji".
Sveti Nil Sinajski

Strah za telo

„Strah za telo može da bude tako veliki da ljudi zbog njega nisu u stanju da učine išta dostojno divljenja i poštovanja. Ali kada strah za telo ustupi mesto strahu za dušu, tada strah za telo iščezava, kao što vosak nestane od toplote."
Sveti Isak Sirin

DaroviBožji

„Svaki Božji dar propada kada ga ne upotrebimo na slavu Božju već na slavu svoju."

O otkrovenju

„Da bismo poznavali Boga, potrebno je otkrivenje odozgo."
„Bez Boga ne možemo poznati Boga".

O smrti

„U smrtnom času umirući sagledava ceo svoj prošli život vrlo jasno ... i užasan strah ispunjava njegovu dušu jednom će tako biti i sa nama".
Sveti Tihon Zadonski

Vera i dela

„Niti je korisno revnosno rukovođenje u životu bez vere, niti je dovoljno pravilno ispovedanje vere bez dobrih dela, da bi nas dovelo pred lice Božje, već je oboje potrebno za izgradnju pravog Božjeg čoveka".
Sv. Sava, Prvi Arhiepiskop Srpski

Učite vašu čeljad

„Ponovite svojoj porodici u domu sve što ste čuli toga dana u crkvi".

Siromaštvo

„Siromaštvo nije zlo. Samo je greh zlo. Bogatstvo samo po sebi nije dobro".

Blagodarnost

„Lako je biti zahvalan Bogu u blagostanju, ali biti blagorodan u nesreći znači obradovati Boga i posramiti đavola. Svaki koji pretrpi nesreću s blagodarnošću Bogu, primiće venac mučenika."
„Slušajte Božje zapovesti, i Bog će čuti vaše molitve".
Sveti Jovan Zlatousti

„Niko ne može da bude spasen ko nije u Crkvi, kao što niko nije mogao biti spasen ko je bio van Nojevog kovčega."
Sv. Dimitrije Rostovski

„Neznanje Svetoga pisma je neverstvo prema samome sebi“
Sv. Epifanije Kiparski

CRKVENE PESME

Tropar na Božić

„Rođenje tvoje, Hriste Bože naš,
Sinulo je svetu svetlost znanja,
I oni koji su se klanjali zvezdama
Bili su naučeni od zvezda
Da se klanjaju Tebi kao suncu pravde,
I da Te upoznaju sa visine Istoka, Gospode, slava Ti.“
Stihira na Božić

„Otac je blagoizvoleo
Da Reč postane telo,
I da Djeva rodi
Ovaploćenoga Boga.
Zvezda nagoveštava,
Mudraci se klanjaju,
Pastiri se dive
I tvar se raduje.“

Tropar na Bogojavljenje
„Dok si se krstio u Jordanu,
Pojavilo se znamenje Sv. Trojice.
Jer je glas Oca
Svedočio o Tebi
Nazivajući Te ljubljenim Sinom;
I Duh Sveti u vidu goluba,
Potvrđivao je istinu ove reči.
Slava Tebi, Hriste Bože,
Koji si se pojavio donoseći svetlost svetu.“

Tropar na Uskrs

„Hristos vaskrse iz mrtvih,
Smrcu smrt satre
I onima u grobu
Život darova.“

Tropar na Spasovdan

„Uzneo si se u slavi, Hriste Bože naš,
I obradovao si Tvoje učenike
Obećanjem Svetoga Duha,
Utvrdivši ih blagoslovom,
Jer si Ti Sin Božji,
Izbavitelj sveta.“

Tropar na Duhove

„Blagosloven si, Hriste Bože naš,
Koji si učinio ribare najmudrijim
Šaljući im Svetoga Duha.

I preko njih Ti si vasseljenu
Ulovio. Čovekoljupče, Slava Ti.”

Presvetoj Bogorodici

„Bogorodice Djevo,
Raduj se, Marijo puna blagodati,
Jer je Gospod s Tobom
Blagoslovena si među ženama
I blagosloven je plod utrobe tvoje,
Jer si rodila Spasitelja
Duša naših.

Tropar mučenicima

„Tvoji mučenici, Gospode, primili su
Od Tebe, Boga našega, besmrtnu veku,
Zbog svojih stradanja.

O snaženi Tvojom snagom nadvladaše mučitelje,
I slomiše nemoćne bezobzirnosti demona.

Njihovim molitvama spasi duše naše.

Statije na Veliku subotu

„Živote Hriste, bio si položen u grob, i anđelske vojske se užasavahu, slaveći
Tvoje snishođenje.”

„Jedan od Trojice radi nas u telu pretrpe prezrenu smrt, užasava se sunce i drhće
zemlja.”

„Sudija sveta kao osuđenik stade pred Pilata sudiju i bi osuđen nepravdom smrću
na krsnom drvetu”.

„Sunce a ujedno i mesec pomračivši se Spasitelju, ponašaju se kao doborazumne
sluge; koji oblače crnu odeću”.

„Kao čovek umireš Spasitelju dobrovoljno, i kao Bog vaskrsnuo si mrtve iz grobova
i dubine grehova”.

„Ko će iskazati zaista, novi strašni događaj? Jer onaj koji vlada stvorenjem danas
prima stradanje i umire za nas”.

„Veličamo Te, Isuse Care i poštujemo pogreb i stradanja Tvoja, kojima si nas spasio
od propasti”.

„O gore i humke i množine ljudi, plačite svi i tužite sa mnom materom vašega
Boga.”

„O slatko moje proleće, čedo moje najslađe, kamo zađe Tvoja lepota?”

„Dostojno je veličati Tebe životodavca koji si na krstu ruke raširio i satro moć
neprijatelja.”

Antifoni Svetom Duhu

Svetim Duhom se obnavlja svako stvorenje

I vraća se opet u prvobitno stanje,
Jer je On jednak po sili Ocu i Slovu.

Svetim Duhom sve se održava,
Vidljivo i nevidljivo
Jer je On najmoćniji,
Budući jedan od Trojice.
Kroz Svetoga Duha sve postaje božanstveno,
Prijatnost, mudrost, mir i blagoslov.
Jer je On ravan po delovanju Ocu i Slovu.
Molitva za umrle
Upokoj Hriste sa svetima
Duše slugu svojih,
Gde nema bolesti, tuge, ni uzdaha,
Hero gde je život večni.

[Sadržaj](#)